kitle

Basın iş, Darphane'de sözleşme imzaladı

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikası ile Darphane ve Damga Matbaası işvereni arasında bir süredir devam eden toplu sözleşme görüşmeleri anlaşma ile sonuçlanmış ve toplu sözleşme bugün imzalanmıştır. Son yılların en başarılı sözleşmelerinden biri kabul edilen Darphane sözleşmesi ile 400 işçinin ücretlerine birinci yıl 30 lira ikinci yıl 25 lira zam yapılmıştır.

Her kıdem yılı için gündeliklere 25 kuruşluk bir kıdem zamanın da yapılmasını öngören Darphane sözleşmesinde kıdem tazminatı da bir yıldan başlamak üzre ile 30-60 gün arasında değişmektedir. İşçilerin işyerinden kendilerinin çıkması halinde kıdem tazminatı 30 gün üzerinden hesaplanacaktır.

Yılda iki maaş tutarında ikramiye ödenmesini de , karara bağlayan Darphane sözleşmesinde eğitim, yakacak yardımları, işçilere izin harçlığı ödenmesi gibi ileri sosyal haklar da yer almaktadır.

Ücret zamları ve sosyal hakların birlikte bir işçiye bir yıl için yapılan zammın ayda 2 bin 850 liraya ulaştığını bildiren Basın-İş Sendikası yöneticileri, Darphane işçilerinin elinden, bir günde 450 kilo altının işlenmek üzere geçtiğini söylemişler dir.

Darphane sözleşmesi, İsciden yana, devrimci sendikalarda ör ğ ütlenen işçilerin yeni bir zafer ridir.

Northern direnişi baskılara rağmen sürüyor

Sendika seçme özgürlüklerini kullanmak üzere Şubat ayından beri direnişte olan Northern İşçileri geçtiğimiz hafta İşyerenin ve polisin ortaklaşa düzenledikleri bir saldırıyla karşı karşıya kaldılar. Direnişi kırmak isteyen fabrikanın bir sömürge valisi gibi davranmayı huy edinen Kanadalı müdürü, İşyerine polis çağırdı ve daha önceden teshit ettiği işçileri birer birer yakalattı.

Henüz gerçek çıkarlarının işçilerle birlikte mücadele etmek olduğunu kavrayamayan bu yüzden da direnişe katılmayıp çalışan fabrikanın memur kadrosundaki 100 kişinin aksam fabrikadan ayrıldıkları sırada, işçilerin memurlara satasttığını ileri süren İşyeren polisleri fabrikanın içine soktu. Direnişçi Northern işçilerinin üzerine polis, arabalarını insafsızca sürdü. Bir çok işçi kardeşimiz polis sopalarıyla ve polis arabalarının carpmasıyla yaralandılar

Sonunda ilk gün 60, ertesi gün sabah 25 olmak üzere 85 Northern işçisi gözaltına alındı. Ancak yiğit direnişlerini sürdürmekte kararlı olan işçileri hiç bir baskı yıldırmadı.

Simdi Northern'in 1.000 İşçisi baskılardan yıldırmadan sürdürdükleri direnişlerini kırmak isteyen patronu karşı baykırıyorlar;

«Sendika seçme özgürlüğümüzü kullanana kadar, patronun istediği sarı Tek Met İş'te değil, kendi öz sendikamız Maden İş saflarında buluşup, sözleşmemizi imzalayana kadar bu direnis sürecektir. Uluslararası Tekelci Sermayenin ondo gelen şirketlerinden Northern Elektrik'in Kanadalı müdürünün terörü bizi yıldırmayacaktırl..»

KEMAL BALCI

Biz içeridekı çalışan memur arkadaşlarımıza «Satılmış köpekler» dediyoruz, Onlar da ergeç çıkaçlarının bizimle olduğunu göreceklerdir

MUZAFER KAYA

Polis açıkça işverenin talimatı üzerine hareketa geçti Gözaltına alınan 25 arkadaş daha önce tesbiş edilmişti

SALİH DEMİR

Polis, Bizim en yasal hakkımız olan direnişimizi zor kullanarak kırmak istedi, ama sökmedi

Portekiz işçi sınıfının

(Baştarafı 2 sahifede)

niden artan etkinliğinin belirtileri oldu. 1943 yılındaki üçüncü kongreden sonra, 1945'de parti yarı legal bir kitle örgütlenmesi olan Demokratik Birlik Hareketi'nin kuruluşuna öncülük etti. Fabrikalardaki gücü büyük ölçüde arttı. Salazar rejimi yeni baskılara giriştiyse de, artık parti buniara karşı koyabileçek ve bütünlüğünü koruyabilecek güctevdi

1949'da Cunhal ve bir kısım yöneticileri tutuklandılar. Ama parti sürekli olarak yeni militanlar kazanmaktaydı.

1957'de partinin beşinci kongresi sırasında yeni bir tüzük ve program kabul edildi. Aynı kongrede kolonilerdeki halka hemen tam bağımsızlık verilmesi kararı da alındı.

3 Ocak 1960'da, Cunhal'in ve birçok parti yöneticisinin aşılmaz kale olarak bilinen Peniche hapishanesinden kaçırılması olayı, partiye yeni bir prestij sağladı ve gücünün bir belgesi kabul edildi.

1961'de Angola, Gine ve Mozambik'de halk kurtuluş savaşları başladı. Sömürgelerin bağımsızlığının kavuşturulması doğrultusunda mücadele büyük ölçüde parti tarafından yönlendirildi ve güçlendirildi.

1961 Martında Merkez Komitesi son yıllardaki çalışmaları gözden geçirdi, zerekli noktalarda yeni kararlar aldı, geçmiş kararların ve eylemlerin eleştiri, özeleştirisini yaptı. Cunhal Genel Sekreter seçildi. Bu dönem parti içinde «faşist rejimin kendi sonunu zırlayarak barışçı yoldan devrileceği şeklindeki sağ sapmanın partiye hakim olduğu ve bununla mücadele edildiği dönemdir.

1961 - 1962 yıllarındaki kitle hareketlenmesi üzerine, faşist baskılar yeniden arttı. Pek çok yetişmiş militan kaybedildi. Deneysiz genç kadroların hareketin yönetimini ele alması zorunluluğu doğdu. 1962 - 1967 arası, birçeşit «geri çekilme» dönemi oldu. Parti içindeki sapmalara karşı mücadele de aralıksız sürüyordu. 1964'de Merkez Komitesi toplanarak Cunhal'ın genel bir raporunu görüştü. 1965'te kongre kararı alındı. 1965'deki kongrede, sapmalara karşı mücadele başarıya ulaştı ve geçtiğimiz aylarda Portekiz Komünist Partisinin yıllardan beri yapılan ilk legal kongresindeki değişikliğe kadar partinin programı olarak kalacak olan yeni program benimsendi.

Salazar'ın ölümünden sonra Caetano'nun iktidarı alması üzerine kitlelerin yaygınlaşmaya çalışılan rejimin özgürleşmesi yutturmacalarına karşı parti en sert biçimde tavır aldı.

1969'da partinin ve militanlarının sendikalar içindeki etkinliği biraz daha güçlenmişti. Öte yandan demokratik güçlerin öncülüğünü de yürütmeyi başarmış ve kitle bağlarını sağlamlaştırmıştı.

25 Nisan 1974'deki askeri darbe patlak verdiğinde, parti, ilk günden itibaren sağlam örgütlenmesine dayanarak, işçi sınıfının gerçek yöneticisi ve öncüsü olduğunu gösterdi.

Güç deneylerden geçmiş ve bucün Portekiz işçi sınıfı hareketine ve devrime büyük ölçüde damgasını basan Portekiz Komünist Partisi'nin yüz yaşı 1973'de yüzde 57'si işçi ve ücretlilerden, yüzde 59'u 30 yasından genc yiyelerden, yüzde 20'si kadın üyelerden meydana gelmektedir.

ODAK yayınları

Bilimde ve Felsefede Diyalektik Nedir ?

LENİN'İN ESASLARI

LENİN DEN ANILAR 1

LENİN DEN ANILAR 2

LENİN DEN ANILAR 3

BİR YORUMLA İRİXA

Sosyalizmin Altabesi

Sendikacılık ve Siyaset

Emperyalizm Çağı

Sınıflar ve Sınıf Savaşımı

KAPİTAL 1

KAPİTAL 2

KAPİTAL 3

ÇIKIYOR..!

Yazarı DR. MEHMET SELİK

Atatürk Bulvarı 105/13 Kızılay/ANKARA

ODAK Yayınevi

Portekiz'de askeri hareket

(Baştarafı 3 sahifede)

ent. 25 Nisan hareketinden kay naklanan kifadan, askeri bir diktatorya biçimi almasının da engellenmesi gerekmekte. Son günlerde elde edilmiş olan sonuçların pekiştirilmesi, faşizmin tiptan bertaraf edilmesi ve demokratik bir rejimin yerleşmesi hâlâ zorlu bir siyasal mücadeleyi gerektirmekte; zafer için, demokratik halk hareketinin örgütlü güçlerini hızla yüksmisline çıkartmak gerekmektedir.

En kısa zamanda («en kısa zamanda» derken sunu kastediyorum: önümüzdeki haftalarda değil, bize en yakın günler veya saatlerde) yerine getirilmesi gereken asgari şartlar vardır. Öncelin halihazırdaki çeşitli kuvvetlerinin, ulusal ve demokratik hareketin ekstrisiz evlem özerkliğine kavuşması gibi; sendikal hareketin, öğrenci derneklerinin, çalışan gençlik hareketinin, kadınların hareketiyle bütün diğer demokratik nitelikli hareketlerin eylem özgürlüklerine sahip olmaları gibi. Bütün bu hareketler zulüm ve baskı altın da bırakılışlar da eylemlerini geliştirmeye ve yasal nitelikleri nin kabul edilmesini isteteye. daha Caetano hükümeti iş başındayken, başlamışlardı.

Herşeye rağmen, bütün bunlar sadece bir ilk adım oluştur maktadır. Serbest seçimlerin gerçekleşebilmesi için, demokratik seçim kanunu, halkın oy sayımlarını denetlemesi, seçimle rin iç denetimleri dışında; bütün bunlara ek olarak, demokratik özgürlüklerin gerçekten yerleşmesi, özellikle politik par tilerin hak ve özgürlüğünün tanınması şarttır. Bu çok önemli bir somut koşuldur.

Şu anda ise, her zamanki gibi komünistler, bütün enerjilerini çalışanlara ve en genis halk kitlelerinin çıkar ve istekleri korunmak, vatanımın özgürlük, barış, bağımsızlık, sosyal ilerleme yoluna yönlendirebilecek demokratik bir rejimin yerleşmesi için çalışmak yolun da sarfetmektedirler.

Kissinger kimdir ?

(Baştarafı 1. sahifede)

teknik şu: nerde genel olarak emperyalizmin, özel olarak ABD nin çıkarı için bir şeyler çevrmek gerekiyorsa orda önce hir çıkarıp herkesi birbirine katıvacksın, sonra «barış güvercini - arabulucu» olup tarafları barıştırmaya, uzlaştırmaya koşucaksın! Nasıl olsa dünyanın dört bir yanında İsrail yöneticileri, EOKA fşistleri, vs., gibi istenilen yerde, istenildiği anda hir çıkamaya müsait ve müsaadeli ABD elulakları eksik olmuyor. Onlar aracılığıyla her türlü dümeni, provokasyonu tezgâhlayıp sonra da «bozulan denge»yi emperyalizmin genel ve özel çıkarları doğrultusunda yeniden kur mak için «yapıcı çaba»lar harcamak pekâlâ mümkün.

Bu arada işin bir başka ilginç yanı, «barış» havarisinin tavşana kaç-tazıya tut taktiği ile yürüttüğü «yapıcı arabulma çabaları»nın emperyalist silâh tücaretine sağladığı yeni açılımlar, yeni imkânlardır. Tabiatı boşluğu sevmemesi gibi emperyalizm de tabiatı icabı, sîlâh boşluğundan «yani barıştan» biz nl hiç hazzetmez. Onun içindir ki, emperyalizmin «yeni dengeler» uzmanı Kissinger'in sözüne ona barış ekmeye gittiği her yer de savaş havası biçiliyor ve ortaya çıkan hava boşluklarını ânında ulusalararası silâh tüccarlarına ile onların yerli komisyoncuları doldurıuyor!

Bütün bunlar Kissinger «barışı»nın ne menşm bir barış olduğunu gösterir. Kissinger'in dil lere destan «sihirbaz»lığının da şaşkınsının içinden uçurduğu teyfisi budur. Herif silâhlı fantomları beyaz güvercinler di ye yutturmakta eşi menendi olmayan bir hokkabaz olduğunu doğrusu dünya âleme ispat etmiştir. Onun için de dünyanın her yerinde beyaz güvercinli si hirbaz gıraklarının kadim dostu ve hocası olma mertebesine ermiş; şeytan yutturmacaları «bağımsız milli siyaset», emperyalist silâh ticaretini «milli sanayi» diye satmaya hazırlanmaktadır.

İZMİR'DE

(Baştarafı 1. sahifede)

ve bu dönemdeki baskı, terör ve faşist uygulamaları «protesto haftası» olarak ilân etmişlerdir.

TSİP İzmir İl Örgütü, Perol-İş İzmir Şubesi, TÖB ÖER Karşıyaka Şubesi, TÖB ÖER İzmir Şubesi, İzmir Devrimci Gençlik Dayanışma Derneği, Doğu Yardımlaşma Kültür Derneği, Basın-İş İzmir Şubesi, Devrimci Gençlik Birliği, Tüm-Tor İş Sendikası Genel Merkezi, Gülleçe Emek ci Halk Dayanışma Derneği, Toprak-İş Genel Merkezi, veali «kamuoyu yaratıcısı» burjuva basının sevgilisi olmuş; bu gibi gösterileri hayretler içinde seyre dalıp gözleri açık uyuma ya herdalım teşne küçük burjuva kolim ve kalem erbabının en azından saygısını ve takdiri ni kazanmıştır.

Lâkin bütün halklar gibi Türkiye'nin emekçi halkı da her en tanesi bir Boğaz Köprü süne bedel fantom uçaklarının bahasının kendi boğazından kesildiğini her geçen gün biraz daha gördükçe, Zerçek barış özlemini taa ilklerinde duyuyor. Onun içindir ki, yine bütün halklar gibi Türkiye'nin emekçi halkının da Kissinger gibi «barış» satmalarına bir alıp vermeyi şok değil ama, onunla yapılan bir alış - veriş yoktur.

Faşizme karşı mücadelenin büyük önderi

G.DİMİTROF SEÇME ESERLER

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Birinci cilt: 25 lira (toplatıldı)

İkinci cilt: 20 lira (yeni çıktı)

TEMEL YAYINLARI

Necatibey Caddesi 27/26 Ankara

Portekiz'de zafer

Karşı devrimin bastırılmasından sonra yürübnlerce emekçi ve genç sokakları doldurmuş, devrimin ve hükümetin lehine gösteriler yapıyordu. Darbe teşebbüsünün lideri eski general Spinola, kurtuluşu önce komşu faşist İspanya'ya oradan da İsviçre kaçmakta buldu. Spinola'nın kendisini hangi rejim altında daha rahat hissettiği de böylece bir kere daha anlaşıldı. Yüzm yakın karşı devrimci yüksek rütbeli subay tutuklandı. Silâhlı halk milisleri İspanya sınırını kontrol altına alıp kaçmaya çalışan faşistleri yakaladılar.

Hükümet sözcüsü darbe teşebbüsünün arkasında ABD emperyalizminin olduğunu ve ayaklanma sırasında iki Amerikan savaş gemisinin Portekiz karasularında görülduğünü açıkladı ve ABD elçisinin Portekiz'i terketmesini istedi.

Ayaklanmanın bastırılmasını, hükümetin bir dizi radikal tedbiri uygulamaya sokması izledi. Önce seçimlere ertesi sağlı partilerle faşist partilerin sokulmayacağı açıklandı. Ertesi gün Portekiz'in en güçlü tekelci kapitalistleriyle büyük toprak sahipleri tutuklandı. Bütün bankalar kapatıldı, işçi ve memurlara fabrika ve işyerlerini kontrolleri altına almaları, karşı devrimcilerin sabotajlarına karşı tedbirli olmaları bildirildi.

Portekiz devrimi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve dünya devrimci pratiğine oldukça zengin ve yeni deneyler kazandırmaktadır. Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Cunhal'ın de söylediği gibi «Portekiz deneyinin en karakteristik özelliği Halk Hareketinin Silahlı Kuvvetler hareketiyle ittifakıdır.»

Bu özelliği anlamamakta ısrar edip, Portekiz gerçeklerinin kopuk mekanik devrim «stratejilerinde» direnen «gosist» grup ve grupçuklar, Portekiz Komünist Partisi'nin defalarca uyarılarına rağmen her türlü provokatif davranışları girişmekten kaçınmıyorlar.

Faşizmi yeniden getirme umuduyla yapılan bütün gerici ayaklanmalar, Portekiz işçi sınıfı ve halkının örgütlü ve kararlı mücadeleyle bastırılmaya mahkumdur. Nihaî zafer Portekiz işçi sınıfı ve halkının olacaktır.

KİTLE

Sahibi: Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür: Orhan Doğanoğuz / Yönetim Yeri: Çemberlitaş, Piyerloti cad. 37/c İstanbul,

Dizgi, Baskı: ÖZGÜR Gazetecilik ve Matbaacılık İşletmesi / Son baskı tarihi 7 Mart 1975

tarafından bağışlanmıştır
TÜSTAV

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

18 MART 1975 SALI

YIL: 1 — SAYI: 51

HAFTALIK SOSYALİST GAZETE

200 Kuruş, Salı günleri yayınlanır.

Emperyalizmle pazarlığımız yok sorulacak hesabımız var

ABD emperyalizminin baş temsilcisi Kissinger yurdumuza yerli egemen sınıflarla gizli pazarlıklar yapmaya gelmiştir

ABD Emperyalizminin en önemli siyasi temsilcilerinden biri olan CIA başyönetmenlerinden Henry Kissinger, kanlı emperyalist planları uygulamak, Kıbrıs, Hükümet, ABD yardımı üzerine pazarlıklar yapmak üzre ve ülkemize geldi. Burjuva basınının «barış meleği», «Telefon diplomasisinin ustası» gibi parlak sözlerle emperyalizmin ve onun sözcüleri Kissinger'in kanlı ve kirli varlığını örtme gayretlerine rağmen, geçtiğimiz hafta, ülkemizde demokratik güçlerinden, yurtseverlerinden ve işçi sınıfı sosyalistlerinden yük selen protestolar, halkımızın dik katını Kissinger'in gerçek yüzü ne bir kere daha çekti.

Orta Doğu ve Onsuya ülkelerinde, ABD emperyalizmi adına birbirle karanlık pazarlığı sürdüren Kissinger, bıç kuşkusuz ülkemiz, sosyal halkımızın, işçi sınıfımızın gerçek düşmanı emperyalist hedefleri pekiş çekme amacı ile gelmiştir. Ellen NATO'lastırılmış Kıbrıs'ı, resmi bir «tatlıve kavuşturmak mümkün» kapalı kapılar ardında pazarlıklar döndürüldü. Kesilen ABD askeri yardımının yeni dan başlayacağı (Belki de Almanya kanalıyla) ötüne vaadetve verildi. Daha birkaç hafta önceninde Amerikan yardımının kesilmesiyle ilgili olarak radyoda - TV'de nutuklar atan, ne redeyse anti - Amerikan (!) ke silen burjuva partilerinin siyaset cambazları, ardın dizim sıraya girip Kissinger'le gizli görüşmeler yaptılar.

Halkımız, bu emperyalizm sak sıkıcılarının gavretlerini, Kissinger'e yaranma çabalarını tik sinliyle izledi. Bir kere daha yurdumuzda anti - emperyalist mücadelenin emcek ve amcak iş çi sınıfı sosyalistlerinin çizgisi içinde ve finans kapitalle diğer sömürücü güçlerin dışında veri lecegi halkımızın bilincine çıktı.

Zırhlı araçlarla korunarak, halkımıza görünmeğe bile cesaret edemeyen, Dünya halklarının nefret ve kinliyle damgalanmış suratını ancak TV kamera larından gösterebilen Kissinger in ne önerdiği; Ecevit'ten, Demirel'ine kadar Kissinger'le, kimin, ne pazarlığı yaptığı bilinmiyor. Ancak bilinen bir şey var: bu kapalı kapılar ardındki pazarlıklar hiç kuşkusuz halkımızın üzerinde örülen yeni tuzaklardır.

Boşa çıkacaktır bu planlar Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm kavgamız gün geçtikçe daha da yükselecek, Kissinger'in tetiğine bastığı emperyalist silâhlardan çıkan mermiler gene emperyalizme dönecektir.

Kissinger Kimdir?

Geçen hafta Türkiye'yi «nice dir «hasret»le beklendiği halde nedense durup dururken «ziyarete gelen Kissinger, ABD'nin yeni emperyalist siyasetinin baş mimarlarından biri ve halen de baş uygulayıcısı, yürütücüsüdür. Bu Kissinger'in bir dizi kişiyi var: bir yandan, ABD'nin tüm istihbarat örgütlerinin en yüksek kademede denetimini elinde tutuyor. Bu bakımdan başta CIA olmak üzere tüm ABD gizli istihbaratlarının dünyanın dört bir yanında gıriştikleri karşı - devrimci darbe, karşıkıklı, hükümet devirme - hükümet kur duruma, vs., olaylarında doğrudan doğruya onun parmağı var. (Şili olayında da öyle olmuştu). Öbür yandan, yine bütün dün yada «barış havarisi» pozunda boy gösterip dünya basınına ve diğer haberleşme araçlarının «celebi» bir kişisi olarak kendini satıtırmasını çok iyi becerir. Feylesof ve tarih hocası, «barışçı» çelebinin gülleç yüzünün ardından emperyalizmin yeryüzünün dört bucağından kan, iğrin ve gözyaşıyla şişmiş hunhar suratının sırıtığını görmeyenler, ya da görmezlikten gelenler için doğrusu çok ilginç ve gıpta edilecek bir becerii!

Bu Kissinger'in «barış» gayretlerinde hep uyguladığı bir

(Devamı 6. Sayfada)

İzmir'de faşizmi protesto haftası

Aşağıda imzaları olan kuruluşlar 12-19 Mart tarihleri arasındaki haftayı halkın sinirlarını baskı ve tahakkümünü artıran Askeri Mütehalleyi

(Devamı 6. Sayfada)

İşçiler, Emekçi halkımız Yurtsever aydınlarımız Devrimci gençliğimiz

★ Çağımız emperyalizmin çöküş, sosyalizmin ve halk kurtuluş savaşlarının dünya çapında ilerleyiş çağıdır. Emperyalizme karşı topyekûn mücadele, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm volunda veni mevzilerin kazanılması çağıdır.

★ Emperyalizm; sebermekte olan köhnemiş ve kokuşmuş kapitalizmdir.

★ Emperyalizm; canıldur, vaşmadır, sömürüdür.

★ Emperyalizm; baskıdır, zulümdür, zindan ve kelepçedir.

★ Emperyalizm: gizli pazarlıklardır, istilâdır, katliâmdır.

Bütün bunları Asya'nın, Afrika'nın, Latin Amerika'nın Ortadoğu'nun işçilerine ve emekçi halklarına karşı uygular. Silâh zoruyla... NATO'suyla... İkili anlaşmalarıyla... üsleriyle... sermayesiyle... kültürüyle... resmi ve çıplak ışıyla... kiralık kaatilleriyle... verli ortaklarıyla...

★ Bu en gerici sömürü ve zulüm güçlerinin başını dünya sömürü jandarmalığını üslenmiş olan AMERİKAN EMPERYALİZMİ gemektedir.

(Devamı 5. Sayfada)

«AZ OLSUN ÖZ OLSUN»

Kartal Belediye seçimleri yapıldı

Gazetemiz elinize geçtiği zaman, Kartal Belediye Başkanlığı seçimi yapılmış ve sonuçlar alınmış olacak. Bu satırlar yazıldığı sırada, partilerin propaganda çalışmaları var hızıyla devam ediyordu.

Bu mahalli seçim Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kurulçumdan bu yana kıtıtığı ilk seçimler olacak.

Seçimlerin, geniş emekçi kitlelerin politikaya ilgisini yoğunlaştırıcı bir faktör oldu. Günü iyi bilen sosyalistler, seçim dönemlerini en gerçekçi ve tutarlı bir biçimde kullanmasını bilirler. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi de, bu İlkenin ışığında yoğun bir çalışma yapmış ve Kartal İşçi ve emekçilerle en yakın İlişkilerin kurulması için, var gücüyla çalışmıştır. Partii politikasının sosyalist özü devamlı vurgulanarak, Kartal'ın özel şartlarından hareket edilip mevcut şartlarda bir bakıştan yenin sosyalist İlkeler ışığında halk yararına nasıl yönetileceği öğrenilmiştir.

KİTLE'nin geçen sayılarında, (sayı 49) vermiş olduğumuz bir haberde, tek bir aday üzerinde anlaşan M.C.'ye

(Devamı 5. Sayfada)

PORTEKİZ'DE ZAFER!..

Karşı-devrim bir kere daha ezildi

Portekiz'de devrimci güçleri yeni bir zafer daha kazandı Gerici bir ayaklanma, örgütlü halk güçleri tarafından tam zamanında bastırıldı. 25 Nisan 1974'de faşist yönetimin devrilmesinden sonra, Portekiz hızlı bir demokratlaşma sürecine girmişti. Emperyalizm ve Portekiz'deki gerici güçler bu durumdan hic memnun değillerdi. Portekiz egemen sınıfları kaybettikleri tikdan yeniden ele geçirmek için ilk girişimi 28 Eylülde yaptılar. Amaçları ülkede güçlü bir örgütlenmeye sahip olan Portekiz Komünist Partisini ve Komünist Partisiyle ittifak halindeki Silâhlı Kuvvetler Hareketini yok etmek. Spinola'nın yeniden, emperyalizm ve ona bağlı Portekiz egemen sınıfları adınıktidara gelmesini sağlamaktı. Gerek ülke içindeki demokratlaşma, Gerekse Afrika'daki Portekiz sömürgelerine devrimci hükümet tarafından bağımsızlık tanınması, emperyalizm ve Portekiz tekelci sermayesinin işine gelmiyordu. 28 Eylüldeki Spinolacı gerici ayaklanma teşebbüsü başarıyla bastırıldı. Bu halk güçlerinin bir adım daha ilerlemesini sağladı Komünist Partisinin Silâhlı Kuvvetler Hareketi yönetiminde büyük etkiye sahip olması sayesinde, ülkedeki bütün sendikaların tek bir çatı örgüte bağlanması gerçekleştirildi. Bu birleştirme işçi sınıfının birliğinin sağlanması volunda atılmış çok önemli bir adımdı.

Devrimci hükümet ayrıca 12 Nisanda seçimlerin yapılacağını açıkladı. Fakat gerçek bir demokrasi kurulmuşya kadar Silâhlı Kuvvetler Hareketinin kurulmasması kararı da alınmıştı. Halktan yana devrimci bir güç olan Silâhlı Kuvvetler Hareketinin bu kararı gericileri oldukça korkuttu. Silâhlı Kuvvetlerin, seçimlerden sonra kışlasına dönmesi gerekliliği üzerine «bilimsel» ve «özgürlükçü» demeçler, burjuva basınında boy göstermeye başladı. Onlar kendi gerici partilerinyle seçimlerde belli bir güç kazanmayı, böylece demokratik devrimin gelişmesini önleyebileceklerini umuyorlardı. Demokrasi tam gerçekleşmeden seçimlere seçilmesi İşleine geliyordu. Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin, bu sartları değerlendirerek, seçimlerden sonra da, ülkede demokrasinin ve devrimin bekçisi olarak varlığını sürdüreceğini ilân etmesi, gericilerin gücünü nesine yön verilmeyeceğini ifade ediyordu. Bu, aynı zamanda Portekiz Komünist Partisinin de bir başarısı ve gücünün veşi bir belirtisiydi

Gericiler son bir denemeye girişip karşı-devrimci bir darbeyle iktidarı ele almayı denediler. 11 Mart 1975 günü, bazı askeri birlikler, devrimci hükümete karşı ayaklandı. Karşı-devrimci isyan, hükümete bağlı birlikler ve örgütlü halk milisleri tarafından derhal bastırıldı. Bazı birliklerde isyana katılmak istemeyen denerleri erler esir aldı

(Devamı 6. Sayfada)

TSİP'in Bildirisi

TSİP Başkanlık Kurulu Portekiz'deki son olaylarla ilgili görüşlerini bir bildiriyle açıklamıştır. TSİP Başkanlar Kurulu bildirisinde şöyle denilmektedir:

«Portekiz'de 48 yıllık faşizmi yıkan demokratik devrimin gerçekleştiği 25 Nisan'dan bu yana halk demokrasi güçleri işçi sınıfının örgütlü gücünün yönlendirici öncülüğünde adım adım ilerliyor. Faşizmin bekçisi emperyalist güçler ve Portekiz'deki yerli ortakları tekelcilerle büyük bir toprak sahipleri, bu gidiş karşısında çesitli defalar karşı devrim te-

(Devamı 5. Sayfada)

SIKIYÖNETİM KENDİNİ ELE VERİYOR

Sıkıyönetimin dört ilde bir ay daha uzatılması üzerine Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı bir açıklama yaparak gündüye kadar, yaptığı İcraatı(!) açıklamıştır. Bu İcraat günlardan ilkaretliç: Ankara Demokratik Yüksek Öğretim Derneğinin kapatılması, Aydınlığa dergisinin yasaklanması, Devrimci Gençlik Birliği ve Polatlı Kültür Derneğinin kapatılması, boykot yapan bazı öğrencilerin Ankara Dişçi çıkarılması ve mahkemeye verilmesi. Ayrıca grevlerin, ya saklanması, gösteri ve yürüyüşlere, toplantılara izin verilmemesi.

Komutanlığın açıklaması gerek tümüyle gerekse maddelerinde 12 Mart dönemini hatırlatan İslâbtu ve özüyle dikkati çekmiştir. Üstelik sıkıyönetim ilâdirisi tam 12 Mart 1971 günü radyolardan okunuyordu

Sıkıyönetimin açıdaması kendi kendini ele veriyor ve sıkıyönetimin gerçek amacını ülkedeki sınıf mücadelesini egemen sınıflar lehine bastırmak olduğunu açıkça dile getiriyorsa, Bildiriden çıkan anlama göre, Türkiyenin iç ve dış barışa İhtiyacı vardır. Sınıf mücadelesinin sona ermesi olarak anlaşılan, «iç barışa sağlaana kadar» her türlü demokratik eylem yasaklanacaktır. Egemen sınıflar, kendi bunalımlarını çözümleyme kadar (kı nasıl olacağı bilinmez. Olsa olsa sıkıyönetim ve benzeri uygulamalarıyı çözümleme peşindedirler) Sıkıyönetim mantığına, yani önünde egemen sınıfların mantığına göre, kitlelerin, ekonomik, demokratik, siyasal mücadelesi, İŞ, EKMEK, HÜRRİYET Mücadelesi engellenecektir.

Üstelik Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının 1 No. lu açıklaması sıkıyönetimiş eski geleneğini sürdürmektedir. De vam etmekte olan davalaı ve mahkemelere İnfisal edm o laylar hakkında kesin yargıtlarda ve ithamlarda bulunulmakta, henüz sanık durumunda olan kişiler, suçlu kabul edilmektedir.

—oOo—

TSİP DENİZLİ VE EDİRNE ÖRGÜTLERİ ATANDI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Denizli ve Edirne İl Örgütleri geçtiğimiz hafta içinde kurulmuştur.

Denizli İl Örgütü :

Başkan: Sami Kaplan; Sekreter: Afer Karın; Sayman: M. Ali Başkaya; Üye: Mehmet Ay; Üye: Cafer Apo; Üye: Mehmet Erdaş; Üye: Mesut Akgündüz

Edirne İl Örgütü:

Başkan: Hüseyin Gülen; Sekreter: Ali Kınıltıçıak; Sayman: Ali Ding; Üye: Mustafa Anıl

İYÖKD'e anti demokratik baskılar

İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği yönetileri üzerinde yo gunlaştırılan baskılar gittikçe genişlemektedir. İYÖKD'ün görüşlerine yakın görüşler savunduğu için İeri Gazetesi, nin sorumluları, ayrıca İYÖKD'ün bazı yöneticileri «gizli örgüt kurdukları», gerekçesi ile tutuklanmışlardır. Devlet Güvenlik Mahkeme. si savcılığının gizli örgüt kurdukları gerekçesiyle tutuklanmasını istediği ve mahkemenin de bu kırara uyduğu Mehmet Cakıcı Ileri Dergisinin, sahibi ve sorumlu müdürüdür. Kut si Demircan ve son olarak gösterilmesi istendiği İbrahim Yılmaz İhan İYÖKD yönetim kurulu üyeleridir. İrfan Yavru İYÖKD İstinci başkanıdır. Ayrıca, son olarak İYÖKD eski başkanı A. İlgın Özdemir de tutuk lanmıştır.

Soruşturmanın, geliş, mesi, doğrudan İYÖK-D'e yönelen bir baskıyı haber vermektedir. Oysa İYÖKD bugün, tamamen demokratik olarak kurulmuş ve üç binden fazla üyesiye demokratik olarak faaliyet sürdüren bir öğrenci örgütüdür. Ve elbette, her yurtsever örgüt gibi halkımızın üzerinde estirilen faşist teröre karşı çıkmakta, emperyalizme karşı verilen mücadeleye katkıda bulunmaktadır. Kamuoyca İYÖKD'e yöneleş baskıların gerçek nedeni de budur. Ancak İYÖKD ve baskı altında bırakılan diğer demokratik örgütler ülkemizin tüm demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm mücadelesi veren güçleri onu savunacaklardır.

Afiş demokratik bir haktır

Kitleleri, afişleme yo. luyla da uyarmak üzere afişleme yapmak tıpkı gazete, dergi yayınlamak, miting yapmak gibi tamamen demokratik bir hak, bir demokratik protestoyu yöntemidir. Oysa İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük sanayi kentlerinden başlamak üzere, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde, egemen sınıflar, afişlemeyi bir suç, bir yasadışı eylem gibi göstermo gayretleri içiş, dedirler. Burjuva basınında, sık sık «Afiş yapıştıran 5 TSİP'li yakalandı» gibisinden, saptırılmış, hakim sınıflarca düzenlenmiş haberlere rastlıyoruz. Parti afişlerini yapıştırma partiyi üyeleri, devrimciler, ilerıcıler, yurtseverler, ma halle bekçilerinden, baskıyıp, polislerde, jandarmalarda, faşist komandolarda sona erenbiz baskı ağının tepe- rüfüyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Nitekim Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı da, bu tamamen antidemokratik tavır paralelinde davranmış ve CIA Başyönetmeni, elçisinin «barış mileğiş(!) Kissinger'in Türkiye'ye gelişini protesto etmek amacıyla şehri afişleyen TSİP üyelerinden beşini gözaltına almıştır. Sıkıyönetim bunu «Afiş yapıştıran 5 TSİP üyesi yakalandı» şeklinde duyurmakıçın çekinmemiştir. Kısmınıza bu, sıkıyönetimin antidemokratik ve baskıcı tutumunun yeni bir kanıtı, halkımızın en demokratik haklarının dahi hakim sınıflarca pervasızca çiğnenmesinin yeni bir belgesidir.

DÜNYA DEVRİMCİ HAREKETİNDEN HABERLER

Vietnam ve Kamboçya'da devrimcilerin kesin zaferi yaklaşıyor

KAMBOÇYA: ABD emperyalizminin sözcüsü Kissinger Kongre'de yaptığı konuşmada «Amerikan halkının Güney Doğu Asya'nın yükünü çekmekten usandığını» belirtmiştir. Halbuki ABD halkı hiç de Güney Doğu Asya'nın yükünü çekelim diye bir şey söylememişti. Nitekim Kamboç başkenti Pnom-Penn'in Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri tarafından kuşatılmasından sonra söylenen bu sözler, Başkan Ford tarafından Lon Nol hükümetinin ABD emperyalizmi tarafından kaderiyle başbaşa bırakıldığını ihsas eden sözleriyle birlikte ele alınınca bu konuşmaların etkisi hemen görüldü ve Kamboç'taki emperyalist uşaklarının zaten Ulusal Kurtuluş Kuvvetlerinin zaferiyle çok tan çizilmiş olan geleceği belli oldu. Kamboç Silâhlı Kuvvetler Komutanı görevinden alındı, başbakan istifa etti. Bu arada, Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri ile Komünist Partisinin iktidara geleceğini ve Kamboçya'da devrimin zaferinin kaçınılmaz olduğunu kabul etmek zorunda kalan emperyalizmin akıllı kanadı, bir an önce Komünist Partisinden ve Ulusal Kurtuluş Kuvvetlerinden daha sağda olan Sihanuk'la temasa geçilerek onun iktidarının sağlanması gerektiğini Kongre'de Senatör Mansfield'in ağzından savunmaya başladı. Bu çabalar sonuçsuz kalmadı ve Kongre'ye 222 milyon dolar olarak getirilen yardım teklifinin ancak yarısı kabul edildi.

Kamboç'un geleceği artık belli olmuştur. Bu gelecek Kamboçlu devrimcilerin elinde yükselecektir!

VİETNAM'da: 1968 yılındaki My-Lai katliamında 22 kadın, çocuk ve yaşlıyı öldürdüğü için önce hapse mahkûm olup, geçen yıl serbest bırakılan Teğmen William Calley, Kentucky Üniversitesinde verdiği bir konferansta şunları söylemiştir: «İlk öldürdüğüm komünist bir kadındı ve silâhlı da değildi... İşte o zaman anladım ki komünistler de bizim gibi birer insandırlar ve bu beni dehşete düşürdü... Görevim insanları öldürmekti... Vietnam'a komünizmi yoketmek üzere gönderildim. Bana komünistleri öldürmek üzere bir tüfek verildi. Halbuki ben düşmanın kim olduğunu hattâ böyle bir düşmanın var olup olmadığını dahi bilmediğimi şimdi anlıyorum.» İşte böyle diyor insan kasabı bir şartlanmış anti-komünist. Ayrıca bu tür bir savaşa da karşı olduğunu açıklıyor. Görüldüğü gibi Vietnam'ın çilekeş devrimcileri yalnız yurtlarını saldırganlardan korumuyorlar, insanlıktan uzak katilleri de insan»laştırıyorlar.

Çöküntü halinde olan Tiyö rejimi Güney Vietnam parasını bu yıl ikinci kez devalüe ederken Ulusal Kurtuluş Kuvvetleri geçen hafta ani ataklarla, ABD kuklası Tiyö rejiminin baş kenti Saygon'un 56 km. kuzey batısındaki Day Tieng şehrini de 28 saat süren çarpışmalardan sonra ele geçirmişlerdir. Öte yandan çok önemli bir eyalet merkezi olan Ban Ma Thuot şehrinde göğüs göğüse çarpışmalar sürmektedir. Bu şehrin alınması halinde Saygon rejiminin ülkenin diğer bölümleriyle ilişkisi kesilmiş olacağından faşist Tiyö rejimi bütün gücüyle kenti ev ev savunmaya çalışmaktadır.

Ne mutlu dünyaya «İNSAN»lık dersi veren Vietnamlı devrimcilere!

ABD emperyalizminin OPEC üstüne oyunları sökmedi

Cezayir'de toplanan OPEC (Petrol Üreten Ülkeler Örgütü) Zirve Konferansında emperyalizm ve büyük petrol tekelleri kınanmış ve petrol fiyatlarının artması dolayısıyla kapitalist ülkelerin «boğulma tehlikesi içine girdikleri» iddiasının yalnızca, kapitalizmin genel buhranından doğan kendi iç çelişmelerini gizlemek için gülünç bir bahane olduğu da delilleriyle ortaya konmuştur.

Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen çok somut ve emperyalizmi zor durumda bırakan şu öneriyi tüm örgüt adına yapmıştır: «Petrol fiyatlarında indirim yapabiliriz. Ancak bir şartla: Gelişmiş ülkelerin de aynı anda endüstri ürünlerinin fiyatlarında benzer bir girişimde bulunmaları şartıyla. «Tabiî bu öneriye cevap gelmemiştir. Ayrıca toplantı sonunda yayınlanan bildiride Enerji Ajansı adıyla yeni kurulan ve Türkiye'nin de herhangi bir Meclis ya da Bakanlar Kurulu Kararı olmaksızın, Dışişleri Bakanlığının gayretkeşliğiyle dahil olduğu ABD emperyalizminin başını çektiği petrol tüketicisi ülkelerin karteli de kınanmıştır. Bundan başka, OPEC üyesi ülkelerden birine ya da birkaçına karşı aleni ya da ekonomik saldırıya geçilmesiyle ilgili tehdit ve planların da yalnızca anti-emperyalist ülkeler arasındaki birliği pekiştireceği belirtilerek şu görüşe yer verilmiştir: «OPEC üyesi ülkelerin Devlet Başkanları bu gibi tehditler karşısında, halklarının meşru haklarını korumak ve savunmak için ülkelerinin dayanışma içinde olacaklarını ve gerektiğinde, buna karşı bir tek cephede hareket edeceklerini ve saldırı ve tehditlere karşılık vermek için gereken etkili tedbirleri derhal alacaklarını ilân ederler!» OPEC'in, içinde İran, Suudî Arabistan gibi ABD emperyalizminin maşası ülkeleri barındırmasına rağmen alınan bu karar bir kez daha «birlikten kuvvet doğduğunu» kanıtlamış ve ABD emperyalizmi bir kez daha «dehşetengiz (!) tehditlerinin» ilerici Arap ülkelerinin başını çektiği Petrol Üreten Ülkeler arasındaki birliği sarsamadığını görmüştür.

İngiltere'de grevler bir çığ gibi büyüyor

Birkenhedd şehrindeki 240 kazan imalatı işçisi beş hafta öncesinde başladıkları greve devam etme kararı aldı.

Leyland'ın Birmingham'daki kaporta fabrikasında 600 torna işçisi işi durdurdu. Haftalıklarına 12.70 sterlinlik bir zam istiyorlar (Ayrıca, Leyland firması Longbridge'deki fabrikasında çalışan 1000 işçiye daha kapılarını kapadı.)

Yüzlerce BAC (British Airc raft Corporation) işçisi Hurn Havaalanındaki fabrikalarında bir nümayiş yaptılar. Ana depoları ve yükleme bölümünü ele geçirdiler. Bir sendika sözcüsü, işin içinde 700-800 kişi olduğunu bildirdi. «İşçiler, ücret anlaşmazlıkları tartışmalarının daha seviyeli olması şansının kendilerine tanınmadığı için öfkeliler». Daha önce de işçiler, ana kapıları tutarak idarî işler personelinin içeri girmesini engellemişlerdi.

Ucuz ithalât seviyesinin yükselmesini protesto eden pamuk ipliği ve tekstil endüstrisi işçileri, ülke çapında 24 saatlik bir grev yapacaklar. 25 martta 45 binden fazla iplik eğirici ve dokuma işçisi şalterleri indirecek. 3000 işçiyi kapsayan bir grup ise Westminster Central Hall'de bir gösteri hazırlıyorlar.

EMPERYALİZM SALDIRDIKÇA YOK OLACAKTIR

Lenin, 1915'te yazdığı «Sosyalizm ve Savaş» adlı broşürde İngiltere, Rusya, Fransa, Almanya, A.B.D. ve Japonya gibi 6 büyük emperyalist ülkenin I. Dünya Savaşı öncesi (1914) ellerinde bulunan sömürgelerin toplam yüzölçümünün 65 milyon kilometrekare ve bu sömürgelerdeki toplam nüfusunda 525,4 milyon olduğunu hesaplamıştı. O tarihte toplam dünya nüfusu 1.657 milyon kişi ve dünya yüzölçümü de 133,9 milyon km.2 olduğuna göre dünya nüfusunun 1/3 ünden fazlasının 6 emperyalist ülkenin elinde esir olduğu ortaya çıkmaktadır. Yine tüm dünya topraklarının yaklaşık yarısı sömürge arazisi olarak bu 6 devletin elinde bulunuyordu. Buna karşılık 6 büyük emperyalist ülkenin kendi nüfusları 437,2 milyon kişi ve yüzölçümleri de 16,5 milyon km.2 idi. Böylece 6 emperyalist devletin kontrolündeki tüm insan sayısı 960,6 milyon kişiyi, tüm arazi ise 81,5 milyon km.2 yi bulmaktaydı. 1914'te diğer ülkelerin sömürgeleri (Belçika, Hollanda v.b.) km.2 olarak 9,9 milyona, nüfus olarak 45,3 milyona varıyordu.

İran, Çin ve Türkiye gibi yarı sömürgelerin yüzölçümü 14,5 milyon km.2, insan topluluğu ise 361,2 milyon kişi idi. Lenin Bu broşürü I. Dünya Savaşı'nın içinde, Zimmerwald Konferansı'nın hemen arifesinde yazmıştı. Sosyalizmin büyük ustası daha sonraki yazılarında da savaşın emperyalizm için kaçınılmaz olduğunu ve aynı zamanda emperyalist sistemin en zayıf halkasının tespit edilerek burada emperyalist savaşın iç savaşa dönüştürülmesi yoluyla gerici iktidarın yıkılmasını savunmuş, bu en zayıf halkanın da Çarlık Rusyası olduğunu sınırsız bilgi ve sezgisiyle görmüştür.

Nitekim I. Emperyalist Evren Savaşından sonra «Emperyalizmin en zayıf halkası olan Çarlık Rusyası sistemden kopmuş ve yerine dünyanın ilk Sosyalist Devleti kurulmuştur. Bu durum, Emperyalizmin kendi iç çelişmelerinin savaştan sonra daha da hızlı artması sonucu çıkan II. Emperyalist Dünya Savaşına kadar böyle sürmüştür. II. Savaşta bu kez sosyalist bir ülkede yer alıyordu. Ve işçi sınıfının iktidarını yıkarak tüm Sovyetler Birliği'ni ele geçirmeye çalışan faşist bir orduya karşı tüm S.S.C.B. işçi sınıfı ve hakları hep birlikte savaştılar. emperyalizmin en saldırgan devleti olan Nazi Almanyası yenildi. Savaşın hemen ardından özgürlüğüne kavuşan Doğu Avrupa Halkları da kısa bir süre sonunda sosyalizm yolunu seçtiler. Bu defaki Emperyalist Evren Savaşı ise, sosyalizmin tek ülkeden çıkarak bir «Dünya Sosyalist Sistemi» şeklinde yaygınlaşmasını sağlamıştı.

Emperyalizmin nüfuz alanı daha da daraldı ve saldırganlığı da korkusuyla beraber arttı. 2. Dünya Savaşından sonra savaş gerçekte sona ermedi; dünyanın her yerinde bugün de sürmeye devam ediyor; emperyalizmin kesin yenilgisine kadar da sürecek. Çin Halk Cumhuriyetinin kurulmasından sonra 1950'lerde Kore, daha sonra bütün Uzak - Doğu'da Vietnam, Laos ve diğer bütün ezilen halkların «Ulusal Kurtuluş Savaşları» Emperyalizmi sürekli yenilgilere uğrattı ve nihayet önce Fransız ve İngiliz daha sonra A.B.D. emperyalistleri kendi icatları olan «Domino Teorisi»ne uygun olarak bölgeden şapır şapır döküldüler.

Emperyalizme karşı «Bağımsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm» mücadelesi yalnız Uzak - Doğu'da değil, Asya, Afrika ve Latin Amerika halkları arasında da yaygınlaştı. ve 1959 da Küba'da devrimin zafere ulaşmasından sonra mücadele daha da güçlendi. Emperyalizmin ince hesaplarla düzenlediği her bir karşı - devrimci harekete karşılık üç kıtada da bağımsızlık mücadelesi bilinci halkların örgütlü birliğini zafere ulaştırır oldu.

Şöyle bir ünlü söz vardır: «İngiliz Emperyalizmi hesaplarını 50 yıllık yapardı. A.B.D. emperyalizmi ise yalnızca 2 yıllık yapar.» Bu sözde büyük ölçüde doğruluk payı vardır. Çağımızdaki emperyalizmin kısa vadeli düşünmek ve çoğu kez de hesapta olmayan gelişmeler karşısında «Orman Kanunu» uygulamak durumunda kalışını da bize açıklar. Fakat dünya devrimci hareketi hesaplarını kısa vadelere sığdırmaz. Çünkü tüm gelecek bizimdir, dünya halklarınındır, Sosyalizmindir.

Nitekim yalnızca, 1914'lerden 1970'lere kadar geçen 55 yıllık süredeki duruma baktığımızda dünyadaki gidişini çok açık şekilde görüyoruz. 1970 yılının ortasında bütün ülkelerin yüzölçümü 135,8 milyon km.2 ve nüfusu da 3 milyar 615 milyon olarak hesaplanmaktayken sosyalist ülkelerin toprakları 35,2 milyon km.2 yi (% 25,9), nüfusu da 1 milyar 215 milyonu (% 33,6) bulmaktaydı. 50-60 yıl önce dünyada hiç bir sosyalist ülke olmadığı düşünülürse gelişmenin ne denli muazzam olduğu kendiliğinden ortaya çıkar. Hele bunun yanına dünün sömürgesiyken bugün siyasal bağımsızlığını kazanmış ve büyük bir çoğunlukla da anti-emperyalist bir politika izleyen geliş-

(Devamı 5 Sayfada)

TÜRKİYE'DE GEÇEN HAFTA

Hakim sınıflar ekonomik ve siyasal bunalıma çare bulamıyorlar

Finans kapital ile tefeci - bezirkârlık arasındaki geleneksel ittifak, 1970'lere doğru kısmen çözülme sürecine girmiş, 1970'den bu yana siyasi iktidarda bile sürekli ortaklık edemez hale düşmüştür. Ancak, ne finans kapital güdük ve dışa sımsıkı bağımlı yapısıyla siyasi iktidarı sağlamca elinde tutabilmiştir (1971 aonrssı baskı döneminin sonucu hatırlansın); ne de tefeci bezirgânlık, bir kesimi ile denediği sosyal demokratlarla iktidar ortaklığını sürdürebilmiştir. (CHP — MSP ortaklığı hatırlansın.) Sözün tam anlamıyla, Türkiye'de sömürücü sınıflar, Dünya'daki kapitalist sistemin bunalımının doğrudan etkisiyle, aralarındaki çelişkileri çözümleyememektedirler.

Ancak geniş küçük burjuva kitlelerine ve bir ölçüde işçi aristokrasına dayanan ve tekelci sermayenin belli kesimlerinin desteklediği CHP'nin, siyasal iktidara ağırlığını koyması, ve kabaran kitle muhalefeti, işçi sınıfının ve emekçi halkın mücadelesi, 1975 Türkiye'sinde yukarıdaki gerici ittifakı bir kere daha «ortaklık» denemesine itmiştir. Milliyetçi Cephe adı verilen halk düşmanı, anti-demokratik cephenin sınıfsal niteliği kabaca bundan ibarettir.

Türkiye'de geçtiğimiz hafta, bu gerici iktidar ittifakının manevraları ve hükümet kurmaya yaklaşma mücadelesi içinde geçti. 1968'lerde itibaren, finans kapitalin tek başına (tefeci bezirgânlıktan koparak) iktidarı yolunda adımlar atmaya çalışan Süleyman Demirel liderliğindeki AP, kısa zamanda kitle tabanını geniş ölçüde kaybetmişti. 1971 Mart'ında başlayan faşist baskı dönemi, bir yandan kabaran kitle muhalefetinin, bir yandan da egemen sınıfların iç çelişkilerinin sonucudur. Erim, Melen, Talu hükümetlerinde AP'nin hem iktidar partisi olması, hem de iktidardan uzaklaştırılmış olması işte bu gelişinue açıklanmalıdır.

1973 Seçimlerinde parlamentodaki geleneksel hakimiyetini kaybeden AP, bir buçuk yıllık bir dönemden sonra, şimdi 1968'lerde boşanma kararı aldığı (hattâ kısmen boşandığı) tefeci bezirgânlıkla nikâh tazeleme gayreti içine düşmüştür. Hesap açıktır. Finans kapital'in bir kesimi içinde bulunduğu derin ekonomik ve politik bunalımdan kurtulabilmek için artık uzun vadeli, garantili tedbirler almak yerine (meselâ bir CHP iktidarı), türlü zorlamalarla tefeci bezirgânlıkla, tarihsel olarak çözülmekte olan ortaklığını, geçici bir süre için de olsla tazeleme niyetindedir. Henüz pek açıkça ifade edilmemiş de olsa, en azından Demirel AP'sinin, bu tesbiti yaptığı ve finans kapitalin hiç değilse bir kesiminin üzerinden eksik ettiği fiili ve açık desteği sağlamak amacıyla milliyetçi cephe adlı girişimi başlattığı görülmektedir.

Demirel bir yandan Demokratik Parti'yi bölme gayretleri ustaca manevralarla yoğunlaştırdı. Eski Demokratlar denen «siyasi mevtalar» grubunu alayışlı törenlerle AP saflarına aldı. Böylece siyasi propagandasını, eski Demokrat Parti Teması üzerine kuran Demokratik Parti'nin pek çok politik kozunu elinden aldı. Öte yandan Demokratik parti içinden «transferlerini» yapma ve böylece en azından Sadettin Bilgiç ve 12 arkadaşının açık desteğini elde ederek, Milliyetçi Cephe'nin 218 + 12 = 230 iskemlelik bir parlamento çokluğu elde etme çabalarını yoğunlaştırdı.

Demirel, Milliyetçi Cephe hükümetin oluşmasına engel olan bir diğer güce karşı da «cesaretli bir tavır» olarak rizikolu bir siyasi manevraya girmekten de kaçınmadı. Demokrasiden yana görünüşüne rağmen egemen sınıfçıların iç çelişkilerini yumuşatma adına müdahaleci bir eğilmek olduğunu son mesajı ile kanıtlayan Korutürk ile aynı paralelde davrandığı izlenimi uyandıran komutanları. Demirel açıkça karşısına almaktan çekinmedi. Ankara ve İstanbul üstünde «alârma geçmiş silâhlı kuvvetlerin» jetlerinin uçuştuğu günlerde, Demirel «Sun'i tehlikeler yaratarak ve iktidarları parlamentodan başka kuvvetlerin değiştirmesine göz yumar hale gelerek demokratik, cumhuriyetçi rejimi var edemeyiz. Mühim olan demokratik mekanizmanın işlemesidir. Biz AP olarak bunun kavgasını veriyoruz. Bu rejim kavgasıdır, bu cumhuriyetin ve özgürlükçü demokrasinin kavgasıdır. Milliyetçi Cephe iktidara taliptir. Kulakları tıkayıp, gözleri yumarak bu vakıayı yok sayamayız. Sayarsak, o yok olmuş olamaz» diyordu. (Demirel'in Korutürk'ün mesajına ikinci cevabı. Milliyet ve Cumhuriyet Gazeteleri. 9 Mart 1975). CGP'nin üstü örtük, MSP'nin ürkek, MHP'nin açık desteğini alan Demirel bu konudaki hücumlarını sürdürdü. Nitekim Korutürk'ün hükümeti kurmakla görevlendirdiği Irmak, bu durumda «havanda su dövdü» ve 13 Mart günü «görevi iade» etti.

Parlamentoda 41 iskemlesi olan DP'nin 23 Bakanlık istediği, DP Teknokratlar CHP destekli ve özünde açıkça anti-demokratik olan hükümet formülleri Başkentin dibi sonu gelmez siyaset kulislerinde ciddi ciddi tartışılırken, hükümet olma yolundaki girişimlerini daha da yoğunlaştıran Milliyetç Cephe ve lideri Demirel, gazete sütunlarına yansımayan bir başka plânı da uygulamaya soktu.

Milliyetçi Cephe konusunda, finans kapital çevrelerinde gözlenen suskunluğu hatta dekalcilerin bir kesiminin karşı koymasını kırmayı, bu engeli aşmayı, MC hükümetinin «zorunlu şartlı» gören Demirel, çok önemli vaadlerde buundu. Geçtiğim haftaki Kitle'de de kısaca değindiğimiz bu vaade göre. Milliyetçi Cephe'nin hükümet kurması halinde, finans kapitalı portresi 25 milyarı bulan bir kredi olanağı sağlanacaktır. Özellikle Dünya fiyatlarındaki olumsuz durum nedeniyle tıkanmış olan tekstil ürünlerinin ihracatını sağlamakta kullanılacak olan bu çok yüksek düzeydeki kredi vaadi, bazı finans kapital çevrelerini az da olsa kımıldattı. Hafta başında Ankara'da toplanan Sanayi Odaları Başkanları Komitesi, 10 büyük sanayi odası adına yaptıkları açıklamada aslında yine bir CHP--AP koalisyonu istediklerini üstü örtük olarak belirttiler. Parlamentoya dayalı, siyasi tansiyonu düşürebilecek bir yapıda, güçlü, istikrarlı bir hükümet kurulmasını bir an önce istiyoruz» dediler. Demirel, istediği ve umduğu desteği sermayeden tam ve kesinlikle alamamakla birlikte, geçtiğimiz hafta yine bazı adımlar attı.

Aynı günlerde Almanya'da bulunan Ecevit, burada bir «Başbakan» olarak karşılandı. Willy Brandt'la ve çeşitli yetkililerle Alman askerî yardımının başlaması dahi, Türkiye açısından son derece önemli konuları konuştu. İkinci bir CHP iktidarında Almanya damgalı AET emperyalizminin yerinin ne olabileceği konusunda ipuçları verdi.

Irmak'ın görevi iade etmesi üzerine aynı gün Cumhurbaşkanı Almanya'ya bir geziye çıkmış olan Ecevit'i geri çağırdı. KİTLE baskıya hazırlandığı sırada Türkiye'de hükümet kurma girişimlerine yönelik durum buydu. Gelişmelerden anlaşıldığına göre KİTLE'nin çıkacağı 18 Mart Salı gününe kadar da önemli bir gelişme beklenmiyordu.

Gelişmelerin ne yönde olacağını kestirmek bugün için pek mümkün değil. Ancak görünen o ki demokrasi üzerinde hakim sınıfların yeni «tasallutları» ciddi bir tehlike olarak ufukta belirmiştir. Daha dün Töb-Der olaylarını bahane ederek ülkede açık faşizm provası yapan Milliyetçi Cephe şimdi Anadolu'yu kana ve kara terörle bulayan saldırılarını parlamenter plâna aktarmıştır. Ve bu saldırısını başarıya ulaştırmak için her türlü çabaya büyük yoğunluk vermiştir.

Böylece işçi sınıfımız ve emekçi halkımız üzerinde faşist özlemlerin kara bulutları dolaştırılırken, hakim sınıfların anti-demokratik uygulamaları, baskıları da sistemli bir yükselme dönemine girmiştir. Yayınlanan bütün devrimci dergi, gazete ve kitaplar hakkında savcılıklar sürekli olarak dava açmaktadırlar. 141 ve 142. maddeler 12 Mart türü demokratik direnişi «gerekçesiz» yasaklamaktadır. Afiş yapıştırmak gibi en demokratik bir hak «suç» sayılmakta ve afiş yapıştıranlar «yakalanmaktadır»lar. Tekstil kolunda toplam 95 bin işçiyi ilgilendiren grev uygulaması sıkıyönetim tarafından durdurulmuştur. SSK bünyesinde çalışan ve sayıları 30 bine yaklaşan personelin hemen hemen yarısından çoğu keyfi bir kararla «memur» sayılmış ve grev yapmaları engellenmiştir.

Daha da önemlisi führer bozuntusu Türkeş, alelacele çıktığı Almanya gezisinde tamamen faşist hedeflere yönelik bir örgütlenmeyi teftiş eder, Almanya'da, Alman Finans kapitalinin kuklası Hitler canisi anma törenlerinde boy gösterirken savcılar susmakta, buna karşılık tamamen demokratik öğrenci öğütlerinin yöneticileri hakkında «gizli örgüt» kurmak suçundan kovuşturma açmaktadırlar. Sıkıyönetim Komutanlarının bildirileri, bütün «şairane» süslemelere rağmen 12 Mart sonrası döneminin sıkıyönetim bildirilerini hiç aratmamakta ve artık Kıbrıs ve benzeri gerekçelere de lüzüm görmemekte ve sıkıyönetim kitlelerinin ekonomik, demokratik mücadelesini engellemeyi amaçladığını açıkça belgelemektedirler.

Dünya halklarının eli ve kafası kanlı düşmanı, CİA baş yönetmeni Kissinger'i Kıbrıs pazarlıkları için Ankara'ya geldiği sırada protesto etmek isteyenler hunharca muamelelere maruz bırakılmakta. Ankara'da Kissinger gibi emperyalizmin en önde gelen siyasi temsilcilerinden biri ile pazarlık yapılmasına karşı protestoda bulunma hakkı yurtseverlerin, devrimcilerin yani işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın elinden zorla alınmaktadır.

Sözü bağlarsak, ülkemizde demokrasi üzerinde başta finans kapital olmak üzere sömürücü sınıflar tarafından karanlık oyunlar tezgâhlanmaktadır. Yapılacak olanı ise geçen hafta KİTLE Gazetesinin manşeti en kestirmeden özetlemektedir: Faşist baskılara karşı mücadelemizi yoğunlaştıralım!..

Teknik Eleman Odaları'nda seçimleri yurtseverler kazandı

Şubat ayı içerisinde mühendis ve mimar odalarında yapılan seçimleri, ezici çoğunlukla yurtseverler ve demokratlar kazandı. Kendisine milliyetçi cephe adını veren halk ve demokrasi düşmanları ittifakının bütün çabalarına, demokratik güçbirliğini reddeden «Sosyal Demokrat»ların bezirgân pazarlıklarına rağmen kazanılan seçimlerdi bunlar ve bu başarıda elbette ki objektif ve sübjektif belirli nedenlerin büyük rolü vardı. Şöyle ki:

Mühendis ve Mimar Odaları 1954 yılında yerli finans kapitalin çıkarlarını bir başka kesimde savunmak üzere kurulmuş, «lonca» tipi kuruluşlardı ve yönetimleri de, genellikle büyük bürokrat - büyük müteahhit koalisyonuna «emanet» edilmişti. 1950'lerden sonra dışa bağımlı kapitalist gelişmenin gerektirdiği alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi için, teknik eleman ihtiyacı büyük ölçüde artınca, bu elemanları, ipleri başkalarının elindeki «örgütler»de, sadece görünüşte biraraya getirmek de zorunlu hale gelmişti. Böylece «Batı» tipi, meslek odalarında örgütlenen teknik elemanların, zaten eğitimle kasıtlı olarak dar tutulmağa çalışılan ufukları daha da daraltılacak sahte bir bilimsellik arkasında, meslek odaları kanalıyla mevcut sömürü ve tahakküm düzeninin savunusu yapılacaktı. Bu gelişim sonunda, görünüşte «Batı»lı ama davranış ve düşüncede, sapına kadar «Şrklı» bir teknik eleman, bir kapıkulu zümresi de yaratılmış olacaktı. Finans kapital hiçbir zümrenin, kendi dışında, kendisinden bağımsız olarak, kendisine karşı örgütlenmesine izin vermiyordu, vermeyecekti. Her teknik eleman kesimi, ayrı ayrı odalarda örgütlenince, hem mühendis ve mimarlar hem de mühendislerle diğer teknik elemanlar arasındaki bütünleşme de, hiç değilse kısa sürede imkânsız hale gelecek, ya da çok zorlaşacaktı. Böylece dar meslekî çıkarlar çemberi içine hapsedilmiş teknik elemanlar birbirleri ile didişip dururlarken, finans kapital karşısında ortak bir cephe oluşturmaları ihtimali de ortadan kaldırılmış olacaktı. «Böl ve Yönet» politikası burada da başarılı bir şekilde uygulanıyordu. Ama tekin bir ülke değildi Türkiye ve finans kapitalin kendi kontrolu altında sandığı pek çok kurum da diyalektik bir gelişim içinde kendi zıttına dönüşebiliyordu günün birinde. Nitekim yine, köylüyü köyüne hapsetmek amacıyla kurulan «Köy Enstitüleri» kısa bir süre içinde, «tehlikeli» hale gelmişler, Amerikancı teknik eleman ve idareci yetiştirmek üzere kurulan Orta Doğu Teknik Üniversitesi, emperyalizme karşı mücadele veren bir kuruluş niteliğine bürünmüştür.

Öte yandan emekçi halkımızın bir kesimini oluşturan teknik elemanların, boyutları her geçen gün büyüyen işsizlik ve pahalılık cehenneminden etkilenmemeleri de düşünülemezdi. Özellikle Personel Kanunu kapsamına alındıktan sonra demokratik ve ekonomik hakları daha da sınırlandırılan teknik elemanlar arasında huzursuzluk gün geçtikçe artıyordu. 1960'lar sonrasında bu huzursuzluk, Oda Yönetimlerinde «nitel» bir değişiklik yaratacak düzeye vardı. Böylece başta Mimarlar Odası olmak üzere sırasıyla Elektrik Mühendisleri, İnşaat Mühendisleri, Maden Mühendisleri Odası ve giderek diğer odaların yönetimi, kitle tarafından yurtsever ve demokratik temsilcilere teslim edildi. Odalarda büyük bürokrat - büyük müteahhit - özel okul patronu ittifakı yönetimden uzaklaştırılmıştı.

Bu «nitel» değişimden sonra teknik eleman kitlesinin hızla örgütleniş süreci başlar. Teknik Personel Sendikası «Teksen» kurulur. Tekniker, teknisyen, mühendis ve mimarıyla birlikte, kendi tarihlerinde ilk defa olmak üzere Türkiye teknik elemanları bir araya gelmekte, finans kapital sömürü ve tahakkümüne karşı çıkmakta, ekonomik ve demokratik haklarını savunmaktadırlar. Giderek diğer emekçi sınıf ve kitlelerle birlikte ortak mücadele vermenin gerekli olduğu görüşü de yer etmeğe başlamıştır teknik eleman kitlesinde. Böyle bir gelişim, böyle bir bilinçlenme finans kapital tarafından hiç de hoş görülmeyecek bir gelişim ve bilinçlenmedir.

Aynı gelişim Türkiye'deki diğer emekçi sınıf ve tabakalara, daha güçlü bir şekilde yansıyınca, finans kapitale tek kurtuluş yolu kalır. Sömürü, tahakküm ve zulmü gizliden açığa çıkarmak ve bütün yurtseverlerin, bütün devrimcilerin tepesine «Balyoz» gibi inmek. 12 Mart Dönemi'nden teknik eleman odaları da nasiplerini alırlar. Teksen kapatılır, yurtsever oda yöneticileri tutuklanır, odaların bazılarında yönetime sermaye çıkarlarını savunan kişiler getirilir. Fakat bu tersine dönüş çok uzun sürmeyecektir. Yurtsever teknik eleman kitlesi kimin dost kimin düşman olduğunu bilmektedir. 12 Mart Faşizminin bütün baskılarına rağmen, meslek odalarında elde edilen demokratik mevziler düşmana terkedilmez, yurtsever teknik elemanlar, en zor koşullarda dahi, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine katkıda bulunmağa gayret ederler, kapatılan Teksen'in yerine daha dar bir çalışma alanı da olsa, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, «Tüted» kurulur.

14 Ekim Seçimlerinden sonra ise, finans kapital temsilcilerinin, meslek odalarında yönetime gelmeleri mümkü değildir artık. Yurtsever teknik eleman kitlesinin uyanışı ve mücadelesi de gün geçtikçe hızlanır, güçlenir. Mühendis ve Mimar Odaları, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde kendilerine düşen görevi daha etkin bir şekilde yerine getireceklerdir. Fakat «Su uyur düşman uyumaz.» Böylece 1975 yılı şubat ayında yeni seçimlere gidilir. Bu defa yurtsever teknik eleman kitlesi halk ve demokrasi düşmanı ittifakın bir «darbe» operasyonu ile karşı karşıya gelir. AP ve MSP genel merkezlerince örgütlenen ve «Ülkü»cülerin kaba gücünden yararlanan bu küfür ittifakı, anti-komünizm bayrağı altında oda kongrelerine gelir. Bununla beraber yurtsever teknik elemanlar bu finans kapital uşaklarına gereken cevabı ve dersi vermekte büyük güçlük çekmezler. Demokratik güçbirliğini reddeden «Sosyal Demokrat»ların ayrı liste çıkarmalarına rağmen, örneğin Elektrik ve İnşaat Mühendisleri Odası seçimlerinde, başarı, ezici çoğunluklarla yurtsever teknik elemanların olur. «Sosyal Demokrat»ların bölücülükleri, sadece Makina Mühendisleri Odası Ankara Şubesi seçimlerinin kaybedilmesinde etken olabilmiştir. Bu gelişim de, «Sosyal Demokrat»ların sorumsuzluğunu ve «sırtlarında yumurta küfesi taşımadıklarını» ve gerçek yüzlerini bir kere daha somut bir şekilde ortaya koyar.

Bugün mühendis ve mimar odalarının yönetimi, emekçi halkımızla ortaklaşa mücadelenin gerekliliğine inanmış inançlı yurtsever teknik elemanların elindedir. Kitle, tercihini yeniden yapmış kimden ve neden yana olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Kitle, demokrasi ve bağımsızlık istiyor. Kitle finans kapital tahakküm ve sömürüsünün sona ermesini, sona erdirilmesini istiyor. Kitle bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin içinde daha aktif bir şekilde yer almak istiyor. Demek ki artık sorun, bir yerde kitleye «layık» olabilmek, kitleye somut hedefler gösterebilmek, yurtsever teknik eleman kitlesini, emekçi halkımızın diğer kesimleri yanında bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde mevzilendirebilmektir. En zor koşullarda bile, demokratik mevzileri finans kapital temsilcilerine bırakmamış yurtsever yöneticilerin, bu görevi de başarılı bir şekilde yerine getireceklerini şimdiden öngörmek, ne iyimserlik ne de boş bir kehanettir. Yurtsever teknik eleman kitlesinin kısa ama etkin mücadele tarihi, onun gelecekteki mücadelesini belirleyecek, bu mücadeleye ışık tutacaktır.

PDA çizgisinin bilinçsizliği

(Baştarafı 4'üncü sayfada)

bankaların kısa vadeli ve yüksek faizli krediler vererek ticaret burjuvazisini desteklemesine karşı çıktılar...

İşbirlikçi sanayi burjuvazisinin etkinliği AP içinde de artmakla beraber, bu partiye esas olarak büyük ticaret burjuvazisi ve bunlarla sıkı bağları olan bankalar hakim olmağa devam ediyordu...» (sf. 248-249)

PDA'cılar, sözettikleri montajcılık yapan «işbirlikçi sanayi burjuvazisi» dedikleri grubu «Vehbi Koç'un başını çektiği İş Bankası grubu» olarak nitelemekte ve bunların çekişmesinin 12 Martta büyük rol oynadığını ileri sürmektedirler.

«... Devalüasyon kararıyla paranın değerinin düşürülmesi ithalata bağlı montaj sanayiine ağır darbe vururken, ihracat yapan tekstil, gıda vs. gibi sanayicilerin ve bunların ellerinde tuttukları Akbank, Has Holding gibi banka tekellerinin büyük kârlar vurmasını sağlıyordu... Başlarında Vehbi Koç ve Nejat Eczacıbaşı gibi büyük parababalarının bulunduğu montajcıları, AP iktidarına cephe aldılar ve faşist darbe planlarını tezgahladılar...

Toprak ağaları ile spekülatörler ve vurguncu tüccarlar gibi büyük burjuvazinin en geri kesimlerinin temsilcisi olan Demokratik Parti de AP'ye karşı muhalefetini artırdı.

Büyük bürokrat burjuvazi, AP'nin yürüttüğü aşırı özel teşebbüsçü ve enflasyonist politikaya karşı çıkıyordu. Büyük bürokrat burjuvazi bir yandan reformcu sloganlar atarak orta burjuvazinin ve halkın muhalefetini peşine takmağa çalışırken, diğer yandan faşist diktatörlük tezgâhlayan güçlerle gizli ittifaklar geliştiriyordu. Daha sonra 12 Mart darbesinde önemli rol oynayan Gürler-Batur kliği bürokrat burjuvazinin temsilcileri olarak ordu içindeki ilerici hareketleri kontrolleri altında tutmak ve kendi amaçları için kullanmak çabası içindeydi» (sf. 266-267)

12 Mart darbesiyle iktidarı ele geçiren Sunay-Tağmaç'ın başında bulunduğu general çetesi Amerikan emperyalizmine sadık faşist klikti. Bu çete, esas itibariyle büyük montaj sanayicilerinin faşist kesimlerine ve onların kaynaştığı malî sermaye çevrelerine dayanmaktaydı AP'nin 12 Mart'tan önce uyguladığı devalüasyon politikasından zarar gören ve AP'nin devrilmesinde önemli rol oynayan Koç ve Eczacıbaşı'nın ön planda gözüktüğü sermaye grupları bu çetenin dayandığı kesimlerin en önemli unsurlarıydı...

«Sunay - Tağmaç çetesiyle ittifak kurarak 12 Mart'tan sonra iktidara ortak olan Gürler-Batur çetesi bürokrat burjuvazinin en kodaman kesimlerinin temsilcisiydi... Bu klik bürokrat kapitalizmini savunuyordu ve bunların programı kapitalist büyük sermayedarlara karşı bazı bürokratik sınırlamalar getiriyordu. Ayrıca gerici toprak ağalarıyla da çatışıyordu.» (sf.271-272)

Böylece 12 Mart'ı iki tekelci grubun çatışmasına bağlayan PDA, ayrıca bürokrat burjuvazinin de bu işe önayak olduğunu söylüyor, fakat kendi deyişleriyle, bürokrat burjuvazinin uygulamak istediği bürokrat kapitalizminin, «KAPİTALİST BÜYÜK SERMAYEDARLARA karşı bazı bürokratik sınırlamalar getirdiğini de ileri sürüyor. Bu mantığa göre, Koç ve Eczacıbaşı, Akbank grubuna ve büyük ticaret burjuvazisine karşı darbe yaparken, kendisini de kısıtlamak isteyen bürokrat burjuvalarla işbirliği yapmıştı.. Nitekim: «Birinci Erim hükûmeti içinde Gürler - Batur kligini temsil eden onbinler, bürokrat burjuvaziyi güçlendiren ve hakim sınıfların diğer kesimlerini gerileten bazı tedbirler hazırladılar ve uygulamaya başladılar. Büyük ticaret burjuvazisi ve ithalâta bağlı montajcılar iç ve dış ticarette bürokrat burjuvazinin kontrolünü artıran tedbirlere karşı çıktılar.» (sf. 292) diyerek darbe yaptığı ortağıyla çelişkisini dile getiriyor. PDA'nın terim icadı aynı paragrafta son raddeye varıyor:

«Tarımda kapitalistleşmeyi amaçlayan Toprak reformu kanunu tasarısı, toprak ağalarının ve tefecilerle içiçe olan ticaret burjuvazisinin direnişiyle karşılaştı. Maden ve petroller üzerinde bürokrat burjuvazinin kontrolünü sağlamaya yönelik tasarılar, yabancı tekellerle işbirliği halindeki kapitalist burjuvazinin tepkisine yolaçtı» (sf. 292)

PDA'nın açtığı burjuvazi falı ve burjuvazi çeşitlemesi, «KAPİTALİST BÜYÜK SERMAYEDAR» terimini de aşarak gelip KAPİTALİST BURJUVAZİ diye alelacaip bir terime kadar dayanıyor.

PDA'nın kafa karmaşası, 12 Mart'taki hakim sınıflar çatışmasını şu noktada odaklaştırmaktadır: «Büyük bürokrat burjuvazi ile hakim sınıfların diğer kesimleri ve onların faşist klikleri arasındaki mücadele bu noktalar etrafında yoğunlaştı ve şiddetlendi» (sf. 292)

Yani, PDA'ya göre, 12 Mart döneminde hakim sınıflar arasındaki çatışma büyük bürokrat burjuvazisi, büyük ticaret burjuvazisi, büyük burjuvazi, kapitalist burjuvazi (!) ve toprak ağalarının, vurguncu spekülatörlerin ve diğer sömürücü kesimlerin faşist kliklerinin ortak ittifakı arasında düğümlenmektedir.

Büyük bürokrat burjuvazi diye bir kavram icat edip, bu gücü sınıflardan, özellikle finans kapitalden bağımsız göstermeğe çalışan PDA mantığı, bu konuda şunları ileri sürmektedir:

«12 Mart'ta iktidara birlikte gelen ve esas olarak orduya dayanan Amerikancı faşist çete ile büyük bürokrat burjuvazi gene birlikte hareket ettiler. Genelkurmay Başkanı Gürler, iki kliğin ortak adayı olarak ortaya çıktı. Bunlar parlamentoyu geri plana iterek ordunun üst kademesinin iktidardaki hakimiyetinin devam etmesini istiyorlardı.» (sf. 301)

Bilimsel sosyalizmin devlet teorisini çok iyi bildiklerini iddia eden ve boyuna ezbere tekrarlayan PDA'cılar, 1973 Türkiye'sinde hakim sınıflardan bağımsız bir ordunun var olabileceğini ve tek başına «iktidar» olabileceğini öne sürmektedirler...

Koç ve Eczacıbaşının başını çektiği «montajcıların» büyük bürokrat burjuvazi ile işbirliği halinde iktidara geldiğini ileri süren PDA, daha sonra yukarıda yaptığımız alıntılarda belirttiğimiz gibi bu grupların çatıştığını söylüyor, fakat 1973 Cumhurbaşkanı seçimleriyle igili olarak geri dönüş yapıp montajcıların Gürler'i desteklediğini belirtiyor:

«Faşist diktatörlüğün baş destekçisi olan montajcıların temsilcisi İstanbul Sanayi Odası Başkanı Ertuğrul Soysal ile İşverenler Sendikası Başkanı Halil Kaya, birer bildiriyle «Yüksek Komuta Konseyi»nin kararını desteklediklerini açıkladılar.» (sf. 302)

PDA Gürler'le birlikte Koç grubunun da partiyi kaybettiğini iddia etmektedir: «Büyük ticaret burjuvazisinin ve bankaların menfaatlerini temsil eden Naim Talu'nun başbakan olduğu hükümetin kurulmasıyla, 12 Mart'tan beri AP ilk defa olarak iktidarda ağırlığı ele geçirdi. Bu hükümet büyük sanayi tekellerinin talep ettiği Erim ve Melen hükümetleri zamanında hazırlanmış bulunan Sermaye Piyasası ve Teşvik Tedbirleri kanunlarını hasıraltı etti. Böylece büyük ticaret burjuvazisi ve bankaların menfaatleri iktisadi politikaya hakim oldu.» (sf. 302)

Böylece, PDA mantığına göre, büyük bürokrat burjuvaziyle iktidara gelen Koç ve Eczacıbaşının Montajcıları, önce büyük bürokrat burjuvazi tarafından öne sürülen ve kapitalist büyük sermayedarları yani büyük ticaret burjuvazisini ve montajcıları kısıtlamayı amaçlayan program nedeniyle, bürokrat burjuvalarla çatışıyorlar, ama faşizmin baş destekçisi olarak Gürler'in Başkanlığını destekliyorlar. Fakat AP'nin temsil ettiği büyük ticaret burjuvazisi, CHP'nin temsil ettiği reformcu burjuvaziyle birleşip bunları geriletiyor ve aradan fırlayıp Naim Talu hükümetiyle iktidarını kuruyor ve Koçları, Eczacıbaşıları yeniden hüsrana uğratıyor. Zavallı (!) Koçlar, Eczacıbaşılar. PDA'cılara göre şamar oğlanı olmuş, 1971 öncesinde AP'nin büyük ticaret burjuvazisinden «el-âman» demiş, onu iktidardan uzaklaştırayım derken bu kez işbirliği ettiği bürokrat burjuvaziden dirsek yemiş, sonra her nasılsa bürokrat burjuvaziyle iktidar planları yaparken bu kez gene ticaret burjuvazisi ve bankalar Koç'u bir kenara itmişler ve «montajcıların» elleri yıllardır hep böğürlerinde kalmış... Kaç'a mı PDA'cılara mı acımalı, insan şaşırıyor!

PDA AP ve DP'yi yukarıdaki alıntılarda belirtildiği şekilde nitelerken, CHP için şu tahlilleri getiriyor:

«CHP Avrupa ile işbirliğine yönelen büyük burjuvazinin ve kapitalist çiftçilerin yönetime hakim olduğu bir partidir. Ayrıca orta sanayiciler ve zengin köylüler de CHP içinde belli bir güce sahiptirler. CHP bütün bu sınıfların politikasını savunmakta ve büyük burjuvaziyle toprak ağalarının en Amerikancı, en gerici ve faşist diktatörlükten yana kesimleriyle çatışmaktadır.

CHP'nin reform programı herşeyden önce Avrupa işbirlikçisi sanayicilerin ve tarım burjuvazisinin gelişme ihtiyaçlarına cevap vermektedir..» (sf. 310)

Demek ki, PDA burada burjuvazi analizlerine bir de tarım burjuvazisini ekliyor. Fakat hakkını yememek için söyleyelim, PDA Türkiye'de «mali sermayenin» varlığını nasıl laf arasında kabul ediyorsa, tekelci burjuvazinin varlığını da inkâr etmiyor.

«..Halk sektörü işçilerin ve halkın küçük tasarruflarının sonuç olarak tekelci burjuvazinin kontrolüne girmesinden başka bir iş yaramayacaktır.» (sf. 312)

İş Bankası'nın kuruluşuyla oluşan tekelci çekirdeğin, devlet kapitalizmi sayesinde nasıl gelişip güçlendiği ve günümüze dek nasıl geldiğini, tekelciliğin banka - sanayi - ticaret ve büyük emlak sermayesinin kaynaşımı olduğunu görmeyen, yani Türkiye'de finans oligarşisini kabul etmek istemeyen PDA, çarpık sınıf tahlillerine uygun terimler üretmiş, ve tekelci sermayenin geçmişte ve günümüzde tefeci - bezirganlık ve ağalıkla ilişkilerini doğru teşhis eden görüşleri kabul etmemek için ilmadık sınıf analizleri yapmıştır. Böylece siyasal olaylardan hemen hemen hepsini kendi icat ettiği analizlere uyuşturmaya çalışarak sayısız yanlışlıkları ve tutarsızlıkları birer bilimsizlik safsatası halinde (kendileri için tarihi olan bir belgeye) sığıştırmıştır.

Ellerine kalemi aldıklarında pervasızlaşan PDA'cıların bilimden nasipleri olmadığını gösteren son bir kanıtı daha sergileyelim. CHP - MSP hükümeti zamanında kaleme alındığı anlaşılan «Savunma» yukarıda özetlemeğe çalıştığımız karmakarışık ve yanlış tahlilleri sıraladıktan sonra sözü şuraya getiriyor:

«İktidarın teme unsuru silâhlı güçtür. Tüfeklere kumanda eden, siyasete de kumanda eder. Bugün Türkiye'de görünen iktidarlar tüfeklere kumanda edemiyor. Bu yüzden, hükümet eden onlar değildir. «Etkili çevreler» adıyla anılan faşist generaller, parlamento ve hükümet üzerindeki baskılarını perde arkasından sürdürüyorlar. Silâhlı kuvvete ve bürokrasiye olan hakimiyetleriyle hükümeti kontrol ediyorlar. Türkiyenin en hayati meselelerinde son sözü söylemek iktidar, halâ bazı faşist generallerin elindedir» (sf. 312)

Böyle yanılgılarla dolu ve temel bir sapmada kaynaklanan egemen sınıflar tahlili güphesiz ki siyasal partilerin tahlillerinde de aynı yanılgılara yol açacak, AP'yi CHP ile tamamiye aynı kaba koyma, siyasal olayları izah edememeye ve yanlış tavır almaya, yanlış eyleme varacaktır. Varmıştır da...

PDA'nın bilimsizliğini, yanlış Türkiye açıklamalarının sergilenmesine ve vardırdığı sonuçların vahim yanılgılarına gelecek yazıda değineceğiz.

İşçiler... Emekçi halkımız

(Baştarafı 1. sahifede)

★ Bugün yurdumuza gelen KİSİNGER, Amerikan emperyalizminin baş temsilcisi, emekçi halkımızın baş düşmanıdır... Yurtsever aydınlarımızın ve yiğit, fedakâr gençliğimizin bas düşmanıdır. Ancak yerli finans-kapitalistlerin, faşistlern dostudur ve ortağıdır. Tahvil, hisse senedi ve banka cüzdanları üzerine kurulmuş bir dostluk ve ortaklık.

★ Kissinger bu dostluk ve ortaklığı pekiştirmek için geliyor.

★ Kissinge, ülkemizin geleceği ile ilgili pazarlıklar yürütmek için geliyor.

★ Kissinger, emperyalist baskıları artırmak için geliyor.

★ Kissinger, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın başına yeni belâlar açmak için geliyor.

★ Emperyalistler halkımızın dostu olamaz..

★ Emperyalizme ve yerli ortaklarına karşı mücadele etmeliyiz. EMEK ve HÜRRİYET için... GERÇEK DEMOKRASİ için... İşçi sınıfı Partisinin öncülüğünde emperyalizme ve faşizme karşı DEMOKRATİK HALK İKTİDARI için.

★ Bu kavga, işçi sınfı ve emekçi halkımızın kavgasıdır. Yurtsever aydınlarımızın, devrimci gençlerimizin kavkgasıdır.

Bu kavga Vietnam'da, Kamboçya'da, Yunanistan'da, Şili'de, Portekiz,de' Kıbrıs'ta, Filistin'de verilen kavgalardan ayrı değildir. Çünkü DÜNYA HALKLARI KARDEŞTİR.

ZAFER, MAZLUM DÜNYANIN BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM YOLUNDA VERDİKLERİ MÜCADELENİN ZAFERİ OLACAKTIR.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Ankara İl Merkezi

TSİP'in bildirisi

(Baştarafı 1. sahifede)

şebbüslerine giriştiler. Son olarak Portekiz'de seçim kararı alınması; Silâhlı Kuvvetler Hareketi'nin kazanılan demokratik mevzileri sonuna kadar korumaya kararlı olduğunu, «yaz» bir söz de demokrasi değil de, sosyalizme doğru giden gerçek demokrasinin yerleşmesi işçi sınıfının ve onun partisinin çizgisine uygun olarak halk kitlelerinin istekleri doğrultusunda yürüyeceğini açıklaması üzerine; karşı-devrimci, halk ve demokrasi düşmanı güçler can havliyle son bir hamle daha yapmaya kalkıştılar. Ancak bu yeni karşı-devrimci girişim başarıya ulaşamadı, Portekiz'de gene halk ve demokrasi güçleri kazandı.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ve Türkiye emekçi halkı, Portekiz emekçi halkının ve demokratik güçlerin yanındadır. İşçi sınıfının örgütlü gücü öncülüğündeki bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi Portekiz'de erge geç, mutlaka başarıya ulaşacaktır.»

Emperyalizm

(Baştarafı: 2'nci sayfada)

me yolundaki ülkeleri de katarsak sömürgeci ve emperyalist ülkelerin artık gerçekte dünyanın pek küçük bir bölümünü istedikleri gibi kontrol edebildikleri anlaşılır.

Gelişmekte olan ülkelerin yüzölçümü 68 milyon km.2 yi, (%50,1), nüfusu ise 1 milyar 695 milyonu (%46,9) bulmaktadır. Buna karşılık gelişmiş kapitalist ülkelerin elindeki toprak parçası 32,6 milyon km.2 yi (%24) ve kontrollerindeki nüfus 705 milyonu (%19,5) ancak bulabilmektedir. Sömürgeci ve emperyalist ülkeler açısından çok hazin bir sonuç!

Sosyalis dünya sisteminin ve tüm dünya sosyalistlerinin hedefi savaşsız, sürekli barış içinde, hem toplumun hem de bireyin refah ve mutluluğunu hedef alan bir dünyadır. Savaşların kaynağı emperyalist-kapitalizmin yeni dünya pazarları bulma ve kendi pazarlarını koruma çabasıdır. Bu nedenle tüm dünya halklarının barış içinde yaşayacağı bir dünya, emperyalizmin kesin yenilgisinden sonra kurulabilecektir.

Dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketinin ortak mücadelesi, bütün anti-emperyalist güçlerin devrimci birliği, emperyalizmi hergün geriletmekte, onun sonunu yaklaştırmaktadır.

Zafer bütün ülkelerin işçilerinin ve ezilen dünya halklarınınm oacaktır.

Emperyalizm saldırdıkça yokolacaktır.

"Az olsun, öz olsun,,

(Baştarafı 1. sayfada)

karşı, demokrasi ve özgürlükten yana olan partilerin de, demokratik güçbirliğinin somutlanması demek olan ortak bir aday göstermeleri için TSİP'in yapmış ve yapmakta olduğu çalışmalar ve buna karşılık CHP'nin tutumu açıklanmıştı. TSİP, o günden bu yana, seçim çalışmalarını sürdürürken, devamlı olarak işçi sınıfının bağımsız politikasını hiçbir taviz vermeden izlemiş, bir yandan genel olarak sosyalist propagandayı kitlelere ulaştırırken, öte yandan da, programı doğrultusunda ajitasyonuna hız vermiştir. Bunu yaparken, vaadlerle kitleleri kandırmamış, sosyalist politikanın dürüstlüğünden taviz vermemiş, temel görevimizin halkı teşkilâtlamak olduğunu, geniş emekçi yığınların gerçek kurtuluş yolunun buradan geçtiğini göstermeyi kendisine esas görev edinmiştir.

Öte yandan, demokratik güçbirliğini hiçe sayan tavırlara girilmemiş, bir yandan demokratik güçbirliğini engelleyen CHP merkez yönetiminin güçbirliği ve cephe'yi reddeden halk zararına politikası teşhir edilirken, öte yandan da, bu yönetim ile CHP tabanındaki ilerici ve demokrat akım arasındaki çelişki açık olarak ortaya konmuştur. Ve bu tabanın demokrasi cephesinin birlik ve beraberliğinin sağlanmasında gerekli katkısının önemi belirtilmiştir.

İşçi sınıfının bağımsız politikasını titizlikle yürüten TSİP, daha sonra CHP'nin, CHP adayının desteklenmesi için yaptığı teklife, demokratik güçbirliğinin önemi açısından «hayır» dememiş, ve TSİP belediye başkan adayının programında olan, emekçi halk çıkarları doğrultusundaki çalışmaların CHP adayının programına alınması, demokratik güçbirliğinin oluşturulması, ve bundan böyle ortak hedefler doğrultusunda sürdürülmesi şartıyla, CHP adayının destekleneceği kendilerine bildirilmiştir. Ancak CHP'liler, merkez yöneticilerinin müdahalesiyle, TSİP'nin öne sürmüş olduğu şartları kabul etmemişler ve kayıtsız şartsız bir destek yani CHP kuyrukçuluğu istemişlerdir. Böyle bir karara varırlarken, dayandıkları mantık ise, kitle çıkarlarını ve bunun gereği olan demokratik güçbirliğini değil, dar parti çıkarlarını gözeten bir mantıktır. Hesaplamaktadırlar ki, sosyalistler, kitlelerin çıkarları açısından çok hassastırlar ve CHP adayı yanında TSİP'li bir aday çıkarırlarsa, demokrat kesimin oyları bölünerek M.C.'ci adayının kazanması ihtimali ortaya çıkacağından, son anda adaylarını geri çekeceklerdir.

Ama, aldanmaktadırlar, Kavrayamamaktadırlar ki, emekçi halkın gerçek çıkarı demokrasi ve özgürlükten yana en geniş kitlelerin teşkilâtlı birliğinin sağlanmasıdır. Ve bunu kavrayamadıkları için de, kitleler içinde bölücülük yapmakta, işçi sınıfının bağımsız politikasını yok sayarak, işçi sınıfının devrimci gücüne inançsızlıklarını, hatta bu güçten duydukları korku ve endişeyi açığa vurmaktadırlar.

Öte yandan, CHP'ye umut bağlamış pek çok insan yanında, CHP'nin de kurtarıcı olamayacağını kavramış, fakat CHP yönetiminin M.C. yönetiminden ehven-i şer olduğu kanaatinde olan kimseler vardır. Hatta bunların bir kısmı nihai kurtuluşun sosyalizmde olduğunu kavramışlardır. Ve böyleleri geçici bir «taktik» olarak her ne bahasına olursa olsun CHP'nin desteklenmesini istemektedir. Genellikle burjuva ve küçük burjuva sosyalizminin tesirinde olan bu gibi kimselere sık sık rastlamamız ve onların CHP'ye oy vereceğini bilmemiz bizleri ürkütmemelidir. Üzerinde dura dura vurgulamamız ve büyük bir titizlikle sahip çıkmamız gereken temel prensip işçi sınıfımızın bağımsız politikası olmalıdır.

En genel durumlarda, seçimlerde alınan sonuçlar, işçi sınıfı sosyalizminin kitlelerin çıkarları doğrultusundaki çalışmaların ve kitlelerle olan bağının göstergelerinden biri olabilir. Ve sosyalistler seçim sonuçlarını da değerlendirerek geçmiş çalışmalarının bir muhasebesini yaparlar, ileriye dönük programlarında çeşitli düzenlemelere gidebilirler. Ama günümüzün özel şartlarında ve ilçe sınırları dahilinde alınan sonuçlar gerek yukarda belirtmiş olduğumuz CHP kuyrukçuluğu gerekse ülkemiz sosyalist hareketinin derlenişinin henüz gerçekleşmemiş olması açılarından değerlendirilmeli ve yanıltıcı sonuçlara varılmamalıdır. İyice bilinmelidir ki, bu sonuçlar, ne gerçek sosyalist potansiyeli aksettirmektedir, ne de TSİP, Kartal ilçesinin kitle çalışmalarının ölçütü olabilirler.

Asla hatırımızdan çıkarmamamız gereken nokta şudur: Türkiye Sosyalist Partisi, işçi sınıfımızın bağımsız politikasının mihveri olmak görevini omuzlarına yüklenmiştir. İşçi sınıfımıza ve kitlelere bu yolda şaşmadan yürüyeceğine dair söz vermiştir, umut vermiştir, en önemlisi güven vermiştir. Ve bütün TSİP'lilerin en başta gelen görevi, bu güvene lâyık olmak, sosyalist dürüstlükten asla ayrılmamak olmalıdır.

Seçimlerde alınan oyların oranı düşük olabilir. Gerçeği aksettirmeyebilir. Ama ne denli az olursa olsun, o aylar işçi sınıfımızın bağımsız politikasının önemini kavramış, bundan asla vazgeçmeyecek yiğit ve fedakâr devrimcilerin varlığının belirtileridir. Ülkemiz işçi sınıfı hareketinin gelişkinlik seviyesi göz önünde tutulursa, varılan bu nokta asla küçümsenmemelidir.

Len'n'in söylediği gibi «az olsun, öz olsun.»

Portekiz'de "Askerî hareket gökten zembille inmedi"

Portekiz'de karşı devrim bir kere daha ezildi. Emperyalizm ve Portekiz'deki yerli ortaklarının tekelciler ve büyük toprak sahiplerinin ordunun Spinolaya bağlı birliklerine dayanarak gerçekleştirmeye çalıştıkları karşı devrim, Portekiz işçi sınıfına, emekçi halka dayanan; işçi sınıfının örgütlü gücü Portekiz Komünist Partisinin büyük ölçüde kontrolündeki birlikler tarafından bastırıldı. Artık Portekiz'de devrim daha emin adımlarla yürüyecek. Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Cunhal'in de ifade ettiği gibi, ordunun büyük ölçüde komünist partisinin kontrolünde olması ve işçi sınıfı emekçi halk yararına saf tutması, halk güçleriyle silâhlı kuvvetler hareketinin ittifakı, Portekiz devriminin özelliğidir. Ancak, yine Cunhal'in, bu sayfaya aktarılan yazısında tekrar tekrar belirttiği gibi, bu özellik «gökten zembille inmemiş,» işçi sınıfının uzun mücadelesi sonunda ve Parti'nin etkili çalışmalarıyla gerçekleşmiştir.

Karşı devrimci mihrakların her yeni adımlarında geri tepen ve devrim güçlerini ilerleten umutsuz çabalarının, bugün Portekiz'deki devrim güçlerini daha güçlü ve ilerici noktalara vardırması ve genel olarak Portekiz'de gelişen olaylar, son tahlilde işçi sınıfının örgütlü gücünün, sağlam, sabırlı ve doğru devrimci çizgideki çalışmasının vardırdığı bir noktadan başka birşey değildir.

25 Nisan askeri darbesinin ertesi günü Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri Alvaro Cunhal L'Humanité gazetesi ile, günlük duruma ve ülke seviyesinde gündeme alınan politik görüşlere ilişkin bir mülakat yaptı. Bu mülçkat, 29 Nisan 1974 tarihinde yayınlandı.

SORU: 25 Nisan askeri ayaklanmasının şaşırtıcı başarısını, Caetano hükümetinin yıkılmasını ve bu güne kadar rejime sadık kişiler olan subayların oluşturduğu bir cuntanın demokratik nitelikteki tedbirlerini nasıl açıklayabiliriz?

CEVAP: Zaferle sonuçlanan 25 nisan askeri hareketi gökten zembille inmedi. Askeri hareket, faşist rejimin iç buhranının, sömürgelerdeki savaşın ekonomik, sosyal ve politik sonuçlarının, faşizmin ve Portekiz sömürgeciliğinin uluslararası plânda tek başına bırakılıp, mahkum edilişlerinin, Guinée-Bissau, Mozambik ve Angola'daki kurtuluş hareketlerinin başarısının ve Portekiz halkının mücadelesinin güçlü atılımının belirlediği uzun bir sürecin sonucudur. Bütün bu etkenler, yani faşizmin dayandığı tabanın gitgide daralması ve demokratik halk hareketinin eriştiği yaygınlık seviyesi dikkate alınmazsa ne 25 Nisan eylemini, ne de onu takip eden olayları anlamak mümkün değildir

GÜÇLÜ BİR ULUSAL HAREKET:

Yabancı ülkelerde kimi zaman Portekiz halkı, uyuşuk ve politikadan uzak olarak değerlendirilir. Bu tamamiyle yanlış bir değerlendirmedir. Gerçek çok farklıdır. Faşist rejime karşı yürütülen halk savaşı, hunhar ve sürekli bir baskıya karşı koya koya, güçlü bir ulusal kitle hareketine dönüşmüştür. Birleşik ve demokratik hareketin geniş bir tabana dayandığı, (harekete komünistler, sosyalistler ve katolikler de katılmaktadır) geçen Ekim ayındaki kampanya aracılığıyla, bir kere daha kanıtlanmıştır. Kampanya boyunca 200 bin kişinin katıldığı, yaklaşık olarak 200 miting düzenlenmiştir. İşçi sınıfının örgütlü gücü, ülke çapında birkaç aydır ardarda gelen grev dalgasında binlerce işçinin bir araya geldiği toplantılarda toplam üye sayıları yarım milyonu geçen pek çok faşist sendikaların hükümetin ve faşistlerin denetiminden kurtarılmasında kendini var kuvvetiyle hissettirmiştir.

Öğrencilerin hareketi, bazen eğitim hayatını aylarca felce uğratan sürekli gösteriler, toplantı ve boykotlarda bütün legal öğrenci derneklerini kontrolü altında tutabilmiştir. Genç işçilerin ve de kadınların hareketi, halk hareketinin aynı ölçüde önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Sömürgelerdeki savaşa karşı sürdürülen mücadele, giderek güçlü bir kitle hareketine dönüşmüştür. Savaşın son bulması gerekliliği, ülke çapında gitgide yaygınlaşmıştır. Çatışmaların başından bu yana, 100.000 kaçak ve bir o kadar da emre boyun eğmeyen kişi tespit edilmiştir. Devrimci eylemler bir müddetten beri sömürgeci askerî aygıtı da doğrudan etkilemeye başlamıştır.

Silâhlı kuvvetler bünyesinde gitgide şiddetlenerek su yüzüne çıkan memnuniyetsizlik kendini, bu şekilde belli ediyordu. Daha 1973 yılının başlarında, askerler arasında çeşitli direniş eylemleri tespit edilebilmekteydi. Bu eylemler gerek erler arasında gerekse genç assubay ve subaylar arasında, 50'den fazla askeri birlikte kendini göstermişti. Bu birlikler içinde beş piyade alayı, beş topçu alayı, dört hava üssü, altı donanma birliği, sekiz askerî eğitim yapan okul hatta bazı süvari birlikleri, uçak savarlar, askerî hastaneler, malzeme deposu elemanları sayılabilir. Askeri kuvvetler, artık rejimin geleneksel, sağlam dayanağı olmaktan çıkmıştı. Özgürlük davasına silâhlı kuvvetleri kazanmak için sürdürülmekte olan mücadele, önemli başarılar kaydetmişti.

ORDU İÇİNDEKİ DURUM:

Özellikle Temmuz 1973'ten itibaren gelişmiş olan ve Nisan ayaklanmasının örgütlü tabanını oluşturan «Yüzbaşılar Hareketi», bir yandan rejimin, askerliği meslek edinmiş subaylar seviyesindeki iç çelişki ve çatışmalarını; öte yandan, demokratik hareketin temel talep lerine katılan subayların sayısının gittikçe arttığını açığa çıkartmaktadır.

Söz konusu hareket, politik açıdan son derece farklı öğelerden oluşmaktaydı. Bünyesinde, çok sayıda general Spinola taraftarını, demokratları ve hatta sağ eğilimlileri barındırıyordu. Son saydıklarımız hareketi, açıkça karşı devrimci bir isyana sürüklemeye kalkıştıklarından ötürü, itibarlarını hayli yitirdiler. Kimi zaman yüzlerce kişinin katıldığı geniş subay toplantılarında, son tahlilde zafer kazanan görüş, silâhlı kuvvetlerin, sömürgelerdeki savaşa ve faşizme son vermek adına müdahale etmelefi gerektiği oldu.

Bütün bu durumlar, silâhlı Kuvvetler hareketinin çarpıcı başarısını, Ulusal Kurtuluş Cuntasına özgürlüklerin tanınması ve Kurucu Meclis için serbest seçimlerin yapılması görevini vermesini açıklamaktadır.

15 Nisan isyanı bir askeri kliğin darbesi değil, açık ve demokratik tartışma ve karar verme yöntemlerini benimsemiş olan, geniş bir askerler hareketinden doğmuş bir eylemdir.

Silâhlı kuvvetler hareketi ve son günlerde gelişen olaylar, bütün çelişkili, kendine özgü, belirleyici özellikleri ile, Portekiz demokratik devrim sürecine kaydedilmektedirler.

SORU: Portekiz Komünist Partisinin General Spinola'nın ulusal kurtuluş cuntası ve onun programına karşı tavrı nedir?

CEVAP: 25 Nisan askeri hareketi politik durumda radikal bir değişiklik anlamını taşımaktadır. Faşist diktatörlüğün tamamiyle bertaraf edilmesi, sömürgelerdeki savaşa son verilmesi, demokratik özgürlüklerin yerleştirilmesi ve demokratik bir rejimin kurulması için eyleme geçmiş olan silâhlı kuvvetler hareketinin subaylarını partimiz, içtenlikle selâmlamıştır

İğrenç bir politik polis gücü olan PIDE-DGS örgütünün gerçekten ve kesinlikle yok edilişini, bütün politik tutukluların serbest bırakılmalarını basın özgürlüğünün sağlanmasını, halkımızın ve demokratik güçlerin büyük başarıları olarak selâmlıyoruz.

Partimizce uzun süredir açıklanmış olan önem ve titizlikle üstünde durulan taleplerin sağlanması için gerekli tedbirler aktif şekilde destekledik destekleyeceğiz.

PORTEKİZ KOMÜNİST PARTİSİ GERÇEK BİR DEMOKRATİK REJİMİN KURULMASINDAN YANADIR

Şayet yeni iktidar demokratik bir rejimin kurulmasını gerçekten istiyorsa ve bunu eylemleriyle kanıtlamaya devam ederse, bizler onun yanında, eğer geri gelirse, 25 Nisan darbecilerini, demokratik güçleri ve halk kitlelerini de kapsayacak, kanlı bir bastırma hareketine girişecek olan faşizmin karşı devrimci saldırısına karşı savaşmaya kesinlikle kararlıyız.

Kurucu Meclis için özgür seçimlerin düzenlenmesi, parti programımızın değindiği noktalardan biridir. Gerçekten özgür olursa, seçimlerin halkımızın yaşantısında tarihsel bir dönemeç temsil edebileceklerine inanıyoruz.

Halihazırdaki koşullarda, yaklaşık olarak yarım asırlık bir faşizm sonrasında, serbest seçimlerin yapılmasının en sağlıklı garantisi, liberal ve demokratik bütün politik güç ve kesimlerin katılacağı, geçici bir hükümetin kurulmasıdır. Bu konuda, Partimiz kendi sorumluluklarını üstlenmeye hazırdır.

Cunta, son derece önemli olan sömürge sorununun ulusal plânda tartışılmasını kabul edeceğini açıkladı. Böylesi bir tartışma ortamı uzun süredir demokratik güçlerce şart koşulmaktaydı. Pek tabii ki bu, bütün politik güçlere kendi görüşlerini savunma özgürlüğü garanti edilerek yapılmalıdır.

Partimizin politikasını bir kere daha vurguluyoruz. Savaşa son vermek için vakit geçirmeksizin Kurtuluş Hareketleriyle müzakerelere başlanmalı, Guinée-Bissau devleti tanınmalı, Mozambik ve Angola'nın özgür ülkeleri hemen ve tam olarak kabul edilmelidir. Portekiz sömürge egemenliğini, yeni şekiller altında sürdürme amacını güden bir politika, savaşın son bulmasını sağlamayacak ve Portekiz'in, sosyal, ekonomik, politik durumunun daha da vahimleşmesine, trajik bir biçimde ve kaçınılmaz olarak yol açacaktır.

SORU: Portekiz'de politik durum ne yönde gelişebilir?

CEVAP: Onca yıllık faşizmden sonra, ilk kez, diktatoryanın tamamiyle tasfiye edilmesi ve demokratik bir rejimin kurulmasının Portekiz halkının elinin altında olduğunu ve kesin başarının fazla zamana ihtiyaç göstermediğini iddia edebiliyoruz.

Aynı zamanda böylesi bir amaca, ancak demokratik güçlerin sağlam birlikteliği, halk kitlelerinin mücadelesi, halk güçleriyle demokrat, liberal askerlerin ittifakı vasıtasıyla varılacağının da altını çiziyoruz. Portekiz'de demokratik bir rejim kurmak için karşılıklı dayanışmayı, kardeşliği, askerlerin ve halkın mücadeleci birliğini savaş içinde geliştirmek, yaygınlaştırmak, geriye dönüşü imkânsız kılmak gerekmektedir.

Bugün, bekleme tarafısı bir politikayı öneren ve demokratik hareketin temel amaçlarından sapmaya kadar varan sağ oportünizmi olduğu kadar, yeni baskı ve zulümlere ortam hazırlayabilecek, halk ve silâhlı kuvvetlerin birleşme sürecini ve politik hayatın demokratlaştırılmasını frenleyecek olan sol maceracılığı da, eşit ölçüde sakıncalı görüyoruz.

ÖNÜMÜZDEKİ AYLAR PORTEKİZ'İN İSTİKBALİNİ UZUN YILLAR İÇİN TAYİN EDECEKTİR

Faşist hükümet devrildi. Bazı olumlu tedbirler vakit geçirilmeksizin alındı. Ne var ki rejim, bütünüyle yıkılmış değil. Tüm özgürlükler henüz yerleşmiş değil. Devlet aygıtı ve ekonomik hayatın kumanda kaldıraçlarında faşistler hâlâ güçlü pozisyonlara sahipler. Karşı — devrimci darbe tehlikesi mev-

(Devamı 6. sahifede)

ALVARO CUNHAL
Portekiz Komünist Partisi Genel Sekreteri

Portekiz işçi sınıfının öncü örgütü

Portekiz işçi sınıfının öncü örgütü bugünlere, uzun ve sabırlı bir mücadele içinden geçerek gelmiştir.

1920'lerde, Portekiz işçi sınıfı içinde egemen olan akım anarko sendikalizmdi. Bu çevreler içinden en bilinçli kesimler, Ekim devriminin de etkisiyle 1920'lerde devrimci bir part içinde örgütlenme gereğini kavradılar ve çalışmalara başladılar. 1920 yılının 28 Aralığında partinin programı ve adı kabul edildi, 1921 Martında ilk yönetim organları kuruldu. 1922'de parti, Enternasyonal'e katıldı. 1923 de ilk kongre sırasında 500 kadar üyesi vardı. İkinci kongre, tam faşist askeri darbe sırasında, 1926 yılı Mayısında yapıldı. Bu sırada parti gerek üye sayısı gerekse ideolojik bakımdan oldukça güçsüzdü; işçi sınıfına ve ilerici kesimlere karşı girişilen baskı ve zulme karşı etkili mücadele gücüne sahip değildi. 1927'de, faşist rejimle birlikte Portekiz Komünist Partisi'nin kısa süren legal dönemi sona erdi, parti yeraltına çekildi. 1929 Nisanında partinin sadece 29 üyesi kalmıştı. Aralarından 14'ü toplandı. Maden işçisi ve etkili bir sendika yöneticisi olan Bento Conçalves Parti Genel Sekreteri seçildi. Bu kongreden sonra parti hızla gelişmeye başladı. Bir parti okulu kuruldu, 1931'de parti organı «Avante» gizli olarak yayınlanmaya ve dağıtılmaya başlandı. Sendikalar içinde partinin etkinliği belirgin bir şekilde arttı. Partinin kara ve deniz ordusu içindeki askeri örgütlenmesi hızlandı. (Kara ordusunda ORE, Deniz Kuvvetlerinde ORA örgütleri) 1934'de, genç Alvaro Cunhal'in sekreterliğine getirildiği Gençlik Federasyonu gelişmeye başladı. 1931 ve 1932'de faşizm altındaki grev dalgasını parti örgütledi. 1932 Mayısında Lizbon'daki 1 Mayıs gösterilerini de parti hazırladı.

1935'de Bento Conçalves, sekreterliğin diğer iki üyesiyle birlikte tutuklandı. Merkez Komitesi dağıldı. 1936 Nisanında kadrolar, yaptıkları bir toplantı sonucunda Alvaro Cunhal'in de içinde bulunduğu yeni bir Merkez Komitesi seçtiler. 1936 - 1939 arasında bütün parti yöneticileri ardarda tutuklandılar. Baskı ve terör, Avrupa'da faşizm dalgasının yükseldiği bu dönemde bir kat daha arttı. 1942'de Alvaro Cunhal üç kişilik sekreterlik bürosunda yer aldı. Parti yeni bir güçlenme dönemine girdi ve kitlelerle bağlar kurulmasına önem verildi. 1942, 1943 grevleri partinin ye-

(Devamı 6. Sayfada)

Sömürgeci imparatorluktan faşizmin yıkılışına

91300 kilometrekarelik, 9 milyon nüfuslu Portekiz, 25 Nisan 1975 devrimiyle, hemen hemen yarım yüzyıla yaklaşan bir faşist diktatörlüğün duvarlarını kırıyor; Portekiz emekçi halkı ve tüm demokratik güçleri, yarım yüzyıla yaklaşan yiğit örgütlü ve cefalı bir mücadelenin ürünlerini topluyordu.

Neredeyse bir yıl olacak, Portekiz'de demokrasi mücadelesi ve devrim, karşı devrimin emperyalist mihraklardan ve yerli sömürücülerden kan alan can çekişme hamlelerine rağmen sürüyor. Portekiz, bu günlere nasıl geldi ve işçi sınıfının örgütlü gücünün bu yarım yüzyıllık mücadeledeki yeri nedir?

16. yüzyıl Portekiz'in büyük sömürge imparatorluğunun parlak dönemidir.

16. yüzyıl sonunda İspanya'nın egemenliğine girişi ve sömürgelerinin bir kısmı üzerindeki nüfuzunun sona ermesi...

17. yüzyıl ortalarında İspanyol hakimiyetinden çıkış ve Bragance hanedanının ülkeyi İngiliz nüfuzu altına geçirmesi...

18. yüzyılda, Brezilya'da altın madenleri bulunması üzerine kırallığın büyük gelir kaynakları ele geçirmesi... Fransa'daki burjuva devriminin etkilerini engellemek ve Fransa'daki devrimin ezilmesi için İngiltere'nin kuyruğunda Fransa ile savaş... Brezilya'nın bağımsızlığını ilan etmesi, sadece Afrika'daki sömürgelerin kalması...

19. yüzyıl, burjuvazinin liberal kanadının kısmi başarılarıyla açılırsa da 1820'den 1849'a kadar iç savaşlar sürer. 1849'da «Yenilenme» hareketi, aslında, bir yandan başta İngiltere olmak üzere dışa dağımlı olan, öte yandan asillerle ve prekapitalist sömürü güçleriyle gerici bir ittifak kuran büyük burjuvazinin tutucu kanadının egemenliğini pekiştirmesidir. Böylece Portekiz'de, atılımcı, çağına göre devrimci, prekapitalist ilişki, sınıf ve kurumları geriletecek bir burjuva devrimi ve bu nitelikte bir burjuvazi yerine, en geri ittifaklar içinde, dışa bağımlı bir büyük burjuva kesimi, giderek bir avuç finans oligarşisi egemenliğini perçinler.

Ancak, bu bağımlı ve gerici burjuvaziye karşı, küçük burjuva kesimlerinin, halk kitlelerinin kendi bağımsız örgütlenmelerini sürdürdükleri ve güçlendikleri görülür. Daha 1873'den itibaren önce bir Cumhuriyetçi Parti, sonra da bir sosyalist akım ortaya çıkar. 1891'de bir devrim atılımı başarısızlığa uğrar; ancak devrimci hareket durmaz. 1910'da Cumhuriyet ilan edilir. Ama, Cumhuriyetin ve bazı siyasal reformların, köklü ekonomik değişimler bekleyen kitlelerin ihtiyaçlarına cevap vermediği hemen görülür. 1916'da Portekiz'in savaşa ittifak devletleri safında katılması yeni güçlükler ve bunalımlar getirir. 1918 - 1920 yılları büyük kitle hareketleri yıllarıdır. Portekiz Komünist Partisi bu ortamda doğmuştur. Ancak o sırada işçi sınıfı hareketine hakim olan anarko-sendikalizmdir ve Komünist Partisi'nin başlangıçtaki gelişmesi ağır olur.

Dengesiz ve güçsüz burjuva hükümetleri, yoksulluk ve ekonomik bunalım, İtalyan faşizminden esinlenen ve kiliseye güçlüce dayanan bir askeri dikktatörlüğe ortam hazırlar. 1926 yılında ülkenin Kuzeyinde, faşist general Gomes da Costa'nın faşist darbesi üzerine, dışa bağımlı finans oligarşisinin desteğiyle kurulan yeni rejim, uçurumun eşiğinde olan ekonomik durumu ve özellikle finans oligarşisini çok ilgilendiren finans sorunlarını çözümlemek üzere, bir ekonomi profesörünü görevlendirirler. Geliş o geliş! Maliyeci Salazar «görev»e çağrıldığı 1928 yılından ölümüne kadar bir daha gitmez. Ve Portekiz faşizmi kurulur. Bu rejimin başlıca destekçileri, emperyalist güçlere bağımlı tekelciler, yani finans oligarşisi ve «latifundierler» adı verilen büyük toprak sahipleri ve kilisedir.

İngiltere'nin emperyalist nüfuzu yanında, İkinci Dünya Savaşından sonra ABD emperyalizminin nüfuzu da artar. Portekiz NATO'ya girer.

Salazar'ın ölümünden sonra 1968 de iktidara geçen Caetano, ilk andan itibaren kendini büyük ekonomik ve sosyal sorunlar karşısında bulur! Portekiz'in sömürgelerdeki bağımsızlık hareketlerine karşı sürdürdüğü savaş ve böylesine fakir bir ülke için görülmemiş ağırlıkta olan savunma bütçesi, bıkkın ve umutsuz bir ordu, sömürgelerde sürdürülen savaşların bütçeye yüklediği korkunç yük... Öte yandan 1969'da had safhaya ulaşan ekonomik kriz ve bunun sonucunda yükselen emekçi muhalefeti... Büyük sermayeye dayanan bazı ordu çevrelerinin, «akıllı» liberal generallerin ve benzerlerinin bile ülkeyi uçuruma sürükleyen faşist rejime karşı çıkmaları, ordudaki huzursuzluk, hatta Salazar faşizminin temel direklerinden olan kilisenin bazı kesimlerinin bile muhalefete dönmeye başlamaları... Özellikle 1960'lardan sonra güçlenen demokratik halk muhalefeti, öte yandan sömürgelerde sürmekte olan kurtuluş savaşları rejimi sarsmış, faşizmin destekçisi egemen güçler çöküşün mukaddeer olduğunu görmüşlerdir 25 Nisan 1974 deki anti fasist darbe böyle bir sürecin ve mücadelenin sonucudur. Darbenin güçlü adamı olarak görünen ve tekelci grupların da güvenine sahip Spinola'nın giderek tasfiyesi Komünist Partisinin ve Silahlı Kuvvetler Hareketi içindeki sol kanadın hakimiyet kazanması, 25 Nisan'da başlayan demokratik devrimin yeni adımları olmuştur. Son karşı darbe girişimlerinde Spinola'nın parmağının olması da geçen 25 Nisan'dan bu yana asılan yolu belgelemektedir.

Portekiz'de işçi sınıfı, emekçi kitleler ve demokratik güçler karşı devrime karşı mücadelelerini sürdürmektedirler.

PDA çizgisinin bilinçsizliği ve kafa kargaşası

Devrimci gevezeliği elden bırakmayan PDA çizgisi bilime ve teoriye hiçbir zaman önem vermemiştir. Sosyalizmin biliminin bazı temel ilkelerini «sözde» kabul edip, hem de en keskin biçimde sıralayıp, sırası geldiğinde, işlerine geldiği «katkılarla süslemek» cüretinden geri kalmamışlardır.

İşçi sınıfı sosyalistleri

a — Her şeyden önce bilimsel teoriyi kavramak

b — Bilimsel sosyalizm ışığında ve bilimsel sosyalizmin yöntemleriyle toplumu analiz etmek ve işçi sınıfı kollektivitesi içinde teori-pratik bütünlüğünü sağlamak

c — Somut durumun somut tahlillerine göre, ve işçi sınıfı partisinin bu tahlillerden hareket ederek çizeceği taktiklere uygun davranmakla yükümlüdürler.

Bilimsel sosyalizm PDA çizgisi için bütünsel bir doktrin ve düşünce-davranış sistematiği değildir. Sadece üçbeş «tekerleme» haline indirgenmiş bir slogan ezberciliğidir. Bulundukları toplumun analizini yapmaya yani somut durumun somut tahlilini getirip ona yol çizmeye de gerek duymamışlardır.

Bu nedenle, PDA'cılık, Türkiye'nin yapısı konusunda, Türkiye'de sınıflar konusunda zikzaklar çizmiş, sürekli görüş değiştirmiştir. Halâ da, Türkiye'nin sınıfsal yapısı hakkında net bir görüşleri bulunmamaktadır.

Bilimsizlik, PDA'cıların büyük bir kafa kargaşası içinde olmalarını getirmiştir. Bu durumda «şablonculuk» imdadlarına yetişmediği zamanlar yaptıkları sınıf tahlilleri gerçek bir perişanlık örneğidir.

140 imzalı iddialı «Savunma» Türkiye konusundaki kafa kargaşasının, bilimsizliğin ve bilinçli saptırmanın en bariz örnekleriyle doludur.

EGEMEN SINIFLAR ANALİZİ

PDA çizgisi, Türkiye'nin yapısı Türkiye'deki kapitalistleşme ve egemen sınıflar konusunda hiç bir net görüşe sahip değildir.

Elli yıllık süreç içinde, burjuvazinin gelişimini göstermeye çalışırken, kavram, terim ve yapı analizleri konusunda, sayısız tutarsızlıklar, «icat»lar, sorumluluklar, daha da ötesi tahrifler birbirini izlemektedir.

Cumhuriyetin başlangıç yıllarında, burjuvaziyi «kemalist burjuvazi» olarak (o yıllarda yapılan adlandırmayla) adlandıran PDA'cılar bu tarihsel süreci kendi açılarından yorumlarken binbir türlü burjuvazi icat etmektedirler. Aşağıdaki alıntılarda, altını çizdiğimiz terimlere ve kavram kargaşasına bir göz atalım:

«1925 Şeyh Sait isyanından sonra daha çok **İstanbul burjuvazisinin** temsilcisi olan Fethi Okyar hükümetinin yerine İsmet Paşa hükümeti kurulmuştur. Buna karşılık hızla gelişen ve ekonomiye sahip olan **İş Bankası grubu** iktidar üzerindeki ağırlığını arttırmaktaydı. İsmet Paşa çevresi, bu durumda, devlet kapitalizmini **İş Bankası grubunu** geriletmek ve kendi gücünü arttırmak için kullanmak istiyordu.» (Savunma, sf. 202)

İş Bankası grubu ve **bürokrat burjuvazi** bu politikayı geliştirmek ve birbirlerini tasfiye amacıyla kullanmak istediler... İş Bankası gurubu iktidar mücadelesinde önemli ölçüde geriledi. Bundan da yararlanan İsmet Paşa hükümeti 1930'dan itibaren ithalât ve ihracata kısıtlamalar getirdi ve **büyük ticaret burjuvazisinin** menfaatlerine darbeler indirdi...

Alınan tedbirlere büyük ticaret burjuvazisi şiddetli tepki göstererek 1932 senesinde Celâl Bayar'ın İktisat Vekili olmasını sağladı. Böylece hükümette bir denge kuruldu...» (age, aynı sayfa)

Böylece, PDA çizgisine göre, İstanbul burjuvazisini tasfiye eden İnönü'nün büyük bürokrat burjuvazisi, bir finans grubu olan İş Bankası grubunu da geriletiyor. Fakat, — İş Bankasının kurucusu olan Celâl Bayar—daha sonra büyük ticaret burjuvazisini temsilen iktisat vekilliğine geliyor ve denge sağlanıyor.

Derken:

«Devlet kapitalizmi **ticaret ve sanayi burjuvazisinin** daha da güçlenmesine ve zenginleşmesine yolaçtı... **Büyük burjuvazi** devlet kapitalizminin attığı temeller üzerinde devlet iktidarını kullanarak palazlandı, burjuvazinin diğer kesimleriyle daha fazla kaynaştı.» (age, sf. 203)

Görüldüğü gibi 10-12 yıl içinde Türkiye'deki burjuvazi içindeki «kesimler» için kullanılan terimlerin sayısı hayli kabarık: Kemalist burjuvazi, bürjuvazisi, İş Bankası gurubu, büyük ticaret burjuvazisi, sanayi burjuvazisi, ticaret burjuvazisi, büyük burjuvazi, büyük bürokrat juvazi. Hepsi tek terimde toplanıyor: «**İşbirlikçi büyük burjuvazi** ve toprak ağalarının iktidarı İkinci Dünya Savaşına doğru halk üzerindeki sömürü ve zulmünü ağırlaştırdı.»

Böylece hiç değilse bir terim birliğine varıldığını zanettiğimiz anda, bir başka olay, Atatürk'ün ölümü, gene terimleri karıştırıveriyor:

«1938'de Atatürk'ün ölümünden sonra iktidara geniş ölçüde hakim olan bürokrat burjuvazi, esas olarak Alman işbirlikçisiydi... 1938'de Atatürk'ün ölümüyle İş Bankası grubu en büyük koruyucusunu kaybetti. Büyük burjuvazinin «Milli Şefi» İsmet Paşa Cumhurbaşkanı oldu ve İş Bankası grubunun temsilcisi Celâl Bayar iki ay sonra Başbakanlıktan uzaklaştırıldı.» (age 208-209)

Bu cümleleri basitleştirirsek şu bilmece ortaya çıkıyor: Büyük Burjuvazinin «Milli Şefi»i olan İsmet Paşa, Alman işbirlikçisi bürokrat burjuvaziyi temsilen Atatürk'ün ölümünden sonra İş Bankası grubunu iktidardan tasfiye etti...»

«Milli Şef'in 'çok partili' rejimi Amerikan işbirlikçisi ticaret burjuvazisi ve toprak ağalarının partisi Demokrat Partinin kurulmasına imkân hazırladı.»

«Yani İş Bankasını kurucusu olan Celâl Bayar 1932'de büyük ticaret burjuvazisini temsilen kabineye giriyor, sonra İş Bankasını temsil ettiği için bürokrat burjuvazi tarafından iktidardan uzaklaştırılıyor ve bu kez 1946'de ticaret (veya Amerikan işbirlikçisi büyük ticaret) burjuvazisi ve toprak ağaları adına parti kurup, 1950'de iktidara geliyor...

«...1958'den sonra başgösteren iktisadi durgunluk ve ticaret burjuvazisinin vurgun kârları sanayi burjuvazisini de sarstı. İflaslar arttı. Büyük ticaret burjuvazisinin ve toprak ağalarının DP'ye tamamen bağlanan küçük vurgun şebekesinin dışında kalan büyük burjuvazinin diğer kesimlerinin muhalefeti gelişti. İşbirlikçi sanayi burjuvazisi ve büyük bürokrat burjuvazi CHP etrafında toplandı. DP'nin enflasyoncu politikasının ezdiği devlet himayesi isteyen orta burjuvazi ve hızla yoksullaşan küçük burjuva kitleler de ümitlerini CHP'ye bağladılar. Toprak ağaları ise aralarındaki mahalli çatışmalara göre, iki hakim sınıf partisi arasında bölünmüştü ve çoğunluğu DP'yi destekliyordu.

...Bayar Menderes diktatörlüğüne artık güvenemeyen Amerikan emperyalistleri, CHP içinde 1954'lerden beri varolan dayanaklarını güçlendirdiler CHP'yi kontrolleri altında tut. tular...» (age. 225-226)

Böylece, DP'yi büyük ticaret burjuvazinin ve bir kısım toprak ağalarının partisi olarak nitelemekte, yeni burjuvazi konusundaki kavram kargaşasını devam ettirmektedir...

1961 sonrası olaylarına bakarken de bu tahlil yanlışlıkları ve terim kargaşaları sürüp gidiyor:

«...Büyük ticaret burjuvazisi ve toprak ağaları yeniden teşkilatlanmaya giriştiler. Böylece Adalet Partisi ve Yeni Türkiye Partisi kuruldu. Bir kısmı da Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisinde toplandılar. CHP ise büyük burjuvazinin ve toprak ağalarının diğer kesimini temsil ediyordu. DP'nin yürürttüğü enflasyonist politika sonucu menfaatleri sarsılan sanayi burjuvazisi ve büyük bürokrat burjuvazi bu partiye karakterini veriyordu. 27 Mayısta rol oynamış orta burjuvazinin bir kısmı da CHP içinde toplanmıştı...» (sf.229)

«1965 seçimlerinde AP tekbaşına iktidara geldi... Özellikle büyük ticaret burjuvazisi, bankalar, emlak ve arsa spekülasyonu yapan unsurlar enflasyon politikası sayesinde büyük kazançlar sağladılar» (sf. 236)

AP iktisadi politikasıyla ülkeye hakim olan büyük burjuvazinin en gelişmiş kesimlerini daha da güçlendirdi. Büyük burjuvazinin tekelleşmesi hızlandı Türkiye'ye gelen Avrupa sermayesinin artması ve Avrupa ülkeleriyle gelişen ticari ilişkiler, burjuvazi içinde Avrupa işbirlikçisi bir kesimin gelişmesine yolaçtı. AP iktidarı Amerikan işbirlikçisi politikasını devam ettirmekle birlikte, Avrupa emperyalistlerine yaklaşan büyük burjuva kesiminin isteklerine de belli ölçülerde ayak uydurmak durumunda kaldı.

1960'dan sonra sanayi burjuvazisinin gelişmesi hızlanmıştı. Sanayiciler gittikçe daha fazla etkili olmaya başladılar. Türkiye'nin Vehbi Koç gibi büyük ithalatçıları 1950'lerden itibaren sanayiye de el atmışlardı. Bunlar ithal ettikleri birçok sanayi mamüllerini yabancı sermayeyle işbirliği halinde artık Türkiye'ye monte ederek piyasaya sürüyorlardı. Böylece ithalatçı kârlarına montaj kârlarını da eklediler, hatta kurdukları büyük satış şirketleriyle bu malların iç piyasadaki dağıtımını da yaptılar. İthalat, montaj ve iç ticaret faaliyeterini, büyük bankalarla içiçe geçen holdingler de birleştirdiler.

Montajcıların yanısıra gıda maddeleri ve dokuma gibi tarıma dayalı ve ihracata yönelik dallarda eskiden beri mevcut olan hafif sanayi de yabancı sermayeyle işbirliği yaparak gelişme gösterdi. Böylece sanayi burjuvazisi içinde ticaret burjuvazisinin farklı kesimleri ve farklı bankalarla içiçe geçen iki yarı tekelci grup belirmeğe başladı...

Gelişmekte olan sanayiciler

(Devamı 5. Sayfada)

SOSYALİZMİN TEMEL KAVRAMLARI

SERMAYE BİRİKİMİ VE KAPİTALİZMİN TEMEL ÇELİŞKİSİ

Kapitalist toplumda kapitalist üretime başlarken üretim araçlarının sahibi durumundadır. Buna karşılık işçi, aynı üretim sürecinde üretim araçları ile arasında herhangi bir mülkiyet ilişkisi olmadan yerahr. İşçi yaşayabilmek için kapitaliste kendi işgücünü satmak zorundadır. İşçinin emeği ile üretim sürecinde üretilen ürün, üretim araçlarının sahibi olduğu için patrona geçer. Üretim sürecinin başında, yalnızca üretim araçlarının mülkiyetine sahip olan kapitalist, bu sürecin sonunda bundan başka üretilen ürünün de sahibi olmuştur.

Kapitalistin asıl fazladan el koyduğu şeyin artı—değer olduğunu, bunun da işçilerin, aldıkları gerçekten çok daha fazla miktarda değer üretmeleri ve aradaki farkın kapitaliste kalması şeklinde gerçekleştiğini görmüştük. Kapitalist şimdi, hem üretim araçlarına sahip olmaya devam etmekte hem de ayrıca belli bir miktarda artı-değere sahip olmuş durumdadır. İşçi ise gene eski durumundadır. Eski ücretini almaya devam etmekte ve eskisi gibi üretim araçları ile arasında herhangi bir mülkiyet ilişkisi bulunmamaktadır. Yaşayabilmek için gene işgücünü satmak zorundadır.

Fakat üretim durmak bilmez bir faaliyettir, insanların varolabilmek için tabiatla giriştikleri bir ilişkidir. Bu yüzden bütün toplum biçimlerinde olduğu gibi kapitalist toplumda da, üretim sürmek zorundadır. Üretim süreci kapitalist toplumda nasıl bir süreklilik göstermektedir? Şimdi bunu açıklamaya çalışalım.

Genişletilmiş Yeniden Üretim

Üretim sürecinde kapitalistin elinde artı-değer geçmektedir. Bu değer nasıl kullanılacaktır? Kapitalist tabii ki bunun bir kısmını, kendinin ve ailesinin özel tüketimi, lüksü ve harcamaları için kullanacaktır. Ama binlerce işçinin emeğinin gaspedilmesiyle sağladığı artı-değerin hepsini bu şekilde tüketmesi imkânsızdır. Geri kalan kısmı nasıl kullanacaktır? Bu, artı değerin bir kısmının yeni sermaye haline getirilmesiyle tüketilir. Kapitalist, rekabet şartları altında var olabilmek için sermayesini sürekli artırmak ve böylece her defasında daha fazla artı-değer elde etmek zorundadır. Kapitalist ekonomi plansız ve anarşik bir üretim tarzına sahip olduğu için burada, kapitalistler arasında kıyasıya bir rekabet vardır. Kimin üretim şartları daha iyiyse onun malı daha çok satılır, o daha çok kâr eder, beceriksizler harcanır gider. Bu yüzden her kapitalist kendi üretim şartlarını sürekli mükemmelleştirmek, yenilemek zorundadır. Bu da ancak, her seferinde sermayesini artırmakla, üretime yeni sermayeler sokmakla mümkündür. Bunun için gerekli kaynaklar ise ancak tek bir yerden sağlanabilir, o da bir önceki üretimde elde edilmiş olan artı-değerdir.

Demek ki kapitalistler elde ettikleri artı-değerin bir kısmını kendi özel tüketimlerine, bir kısmını da yeni, ek sermaye yatırımlarında kullanırlar. Artı-değerin böyle sermayeye dönüşmesine sermayenin birikimi ve sermaye birikimi temeli üzerinde yapılan, yani her seferinde daha büyük sermayelerle başlayan üretime de genişletilmiş yeniden üretim denir. Kapitalist üretim tarzı bu genişletilmiş yeniden üretimler bütünlüğüdür. Kapitalist üretim tarzı sermaye birikimi ile, yani sermayenin ve sömürünün sürekli artması ile birlikte gelişir.

Sermaye dönüşen artı-değer, işçilerin ödenmemiş emeğinden başka birşey değildir. Bunun bir önceki üretim sürecinde üretildiğini ve kapitalistle geçtiğini görmüştük. Demek ki ücretli işçilerin sermaye tarafından sömürülmeleri, ödenmemiş emeklerine kapitalistler tarafından el konması, üretimin genişlemesinin ön şartı olmaktadır. İşçilerden sömürülen değerler sermayeye dönüşmeket ve üretimin daha geniş çapta yapılmasını sağlamakta, yeni yeni işçilerin üretime dahil edilmesine yol açmaktadır. Yeni üretim sürecinde kapitalist işçilere, eski üretim süreçlerinde kendilerini sömürerek biriktirdiği şermayenin bir kısmını ücret olarak ödemektedir. İşçi, karşılığında işgücünün sattığı değeri önceden kendisi üretmiştir.. Kapitalistin bunda hiçbir katkısı yoktur. Fakat işçi bunu, yani ücretini, önceden kendisi yaratmış olsa bile, kapitalistten ancak ona yeniden artı-değer üretmesi şartıyla alabilmektedir. Kapitalist bütün bunları üretim araçlarının mülkiyetine sahip olduğu için yapabilmektedir.

Sermaye Birikimi ve işçi sınıfı

Kapitalist birikimin aynı zamanda işçi sınıfının toplum içinde büyümesi sayısının mutlak ve nisbi olarak artması demektir. Sermaye biriktikçe, üretim genişletildikçe, üretim sürecine giren işçilerin sayısı da sürekli olarak artar, sömürü her seferinde toplumun daha geniş tabakalarına yayılır. Bu yüzden sermaye birikimi ve burjuvazinin zenginleşmesi, nüfusun proleterleşmesi ile atbaşı gider. Sermaye birikimi işçilerin artmasıdır..

Kapitalist birikim, yalnızca işçilerin sayısını artırmakla kalmaz, aynı zamanda üretimin ve sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi ile işçileri daha büvük işletmelerde, fabrikalarda toplar. Sürekli rekabet ve sermaye birikimi şartları altında rekabete dayanabilen kapitalistlerin elinde sermaye yoğunlaşması ve merkezileşmesi gündeme girer. Bu aynı zamanda üretimin büyük işletmelerde yapılmasına, merkezileşmesine yol açar. Bu durum isci sınıfının örgütlenmesini (siyasi ve ekonomik) kolaylaştırır, mücadele gücünü artırır. Bu durum işçi sınıfının özellikle sanayi proleteryasının toplumda niçin en devrimci en ileri sınıf olduğunu çok iyi açıklar.

Sermayenin yoğunlaşması genişletilmiş yeniden üretimin bir sonucudur. Her sermaye sahibi kapitalist aslında elinde belli miktarda üretim aracını yoğunlaştırmıştır ve belli sayıda işçiyi yönetme imkânına sahiptir. Artı-değerin sürekli sermayeye dönüşmesi ile, bu sermayenin ve işçilerin miktarı sürekli artar, sermaye yoğunlaşır.. Sermayenin merkezileşmesi ise bu yoğunlaşmanın giderek az sayıda kapitalistin elinde gerçekleşmesi, rekabete dayanamayan kapitalistlerin saf dışı olmasıyla, sermaye sahibi kapitalistlerin sayısının azalması ve sermaye miktarlarının ise artması demektir. Sermayenin yoğunlaşması, toplam toplumsal sermayenin artmasını doğururken, sermayenin merkezileşmesi, yalnızca bu sermayenin kapitalistler arasında dağılımını belirler ve bunu her seferinde daha az sayıda kapitalistin elinde toplar.

Sermayenin merkezileşmesi iki yol izler. Bir yandan rekabet mücadelesinde yok olan kapitalistlerin sermayeleri daha güçlü kapitalistlerin eline geçer, sermayeler bu şekilde birleşir. Öte yandan birçok tek tek kapitalist bir araya gelerek (örneğin anonim şirketler, hisse senetli şirketler) sermayelerini birleştirirler.

Sermayenin merkezileşmesi büyük işletmelerin kurulmasını son derece kolaylaştırır bu ise işçilerin daha büyük ölçüde bir araya gelmelerine yol açar.

Sermayenin organik bileşimi ve yedek sanayi ordusu

Üretim geliştikçe, rekabet kapitalistleri üretimde daha fazla teknik uygulamaya, üretim şartlarını modernleştirmeye zorlar. Bu sayede işgücünün üretkenliği de artar. Kullanılan üretim araçları ile canlı işgücünün sayısı arasındaki oran değişir. Canlı emek ile maddeleşmiş emek arasındaki oranın değişmesidir bu.. Bu orana, yani maddesel üretim araçları ile canlı işgücü arasındaki orana sermayenin teknik bileşimi denir. Değişmeyen sermayenin değeri ile değişen sermayenin oranı ise sermayenin değer bileşimini verir. Değer bileşimi üretim araçlarının değeriyle işgücünün değeri arasındaki orandır.

Değer bileşimi ile teknik bileşim arasında karşılıklı bir bağlantı vardır. Marks şöyle diyordu: «Sermayenin değer bileşimini, bu teknik bileşim tarafından belirlendiği ve onun değişimlerini yansıttığı ölçüde, sermayenin organik bileşimi olarak adlandırıyorum.» (Kapital, cilt 1)

İşgücünün üretkenliği ne kadar yüksekse, bir işçi üretimde o kadar çok sayıda üretim aracı kullanır, aynı zaman süresinde daha fazla miktarda ürün üretir. Değişmeyen sermayeye yatırılan sermaye işçi ücretlerine, yani değişen sermayeye yatırılana oranla o kadar daha fazla olur. Eskiye oranla daha az sayıda işçi, daha çok üretim yapar.

Çağımızda, bilimsel-teknik devrim şartları sermayenin organik bileşimini sürekli yükseltmekte, üretimde daha fazla makine ve alet kullanmaya, değişmeyen sermayeyi büyütmeye ve işçi ücretlerinin toplam sermaye içindeki payının düşmesine yol açmaktadır.

Kapitalist toplumda sermaye birikimi, sermayenin organik bileşiminin yükselmesi ve buna bağlı olarak tekniğin gelişmesi her zaman işçilerin zararına gelişmektedir. Teknik, işçi sınıfının çıkarlarına karşı çalışmakta ve onun durumunu kötüleşmesine yol açmaktadır..

Sermayenin organik bileşiminin sürekli büyümesi, üretim araçlarına yatırılan sermayenin değişen sermayeye yatırılan kısıma oranla daha hızlı gelişmesine yol açar. Değişmeyen sermaye (c), değişen sermayeden (v) daha hızlı büyür. Bu gerek tek tek sermayeler için, gerekse bütün toplumsal sermaye için geçerlidir. Sermayenin organik bileşimindeki bu değişiklik ücretli işçilerin sosyal durumlarının bozulmasına ve işçilerin yoksullaşmasına yol açar..

Üretimin modernleşmesi, makineleşmesi ile birçok işçi işten çıkarılır. Kapitalist birikim arttıkça yeni işgücü ihtiyacı da belirir. Kapitalizm bunu küçük üreticileri, zanaatkârları, köylüleri ve küçük tüccarları mülksüzleştirerek sağlar. İşçi olmak isteyenlerin sayısı, şehirlere akın süratle artar. Öte yandan sermayenin organik bileşiminin artması sürekli olarak bir dizi işgücünün üretimden çıkarılmasını gerektirir. Böylece kapitalizme has bir işsizler ordusu meydana gelir. Bu durum kapitalistlerin son derece işine gelir. Her işçi her an işten atılma, işsizlere dahil olma tehlikesi altında yaşar. Öte yandan ücretlerinin artması için mücadele eden işçileri işten atıp işsizler ordusundan yeni işçi alma imkânı kapitalisti rahatlatan diğer bir unsurdur.

Kapitalist toplumda sermaye birikiminin ve sermayenin organik bileşiminin karşılıklı ters etkileri sonucu oluşan ve her kapitalist ülkede mutlaka var olan bu issizler ordusuna, kapitalistlerin bir emniyet sübabı gözü ile baktıkları bu topluluğa, yedek sanayi ordusu da denir. Kapitalizm varlığını ve gelişmesini, sömürüsünü işte böyle insanlık dışı araçlarla, insanları işsiz bırakarak ve onları işsizlikle tehdit ederek gerçekleştirebilmektedir..

Sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi ile toplumsal zenginliğin her seferinde daha büyük bir bölümü az sayıda kapitalistin elinde toplanmakta işçilerin bu zenginlikten aldıkları pay ise sürekli azalmaktadır. Öte yandan işçilerin sayısı sürekli büyümekte ve kişi başına düşen gelir çok daha düşük olmaktadır. Kapitalist toplumun gelişmesi bu yüzden kapitalistlerin sürekli zenginleşmesi işçilerin ise sürekli yoksullaşması demektir..

Kapitalizmin temel çelişkisi

Kapitalizmin gelişmesinin üretimin giderek daha büyük çaptaki işletmelerde ve daha modern araçlarla yapılmasına, buna karşılık sermayenin, yani üretim araçlarının mülkiyetinin daha az sayıda kapitalistin elinde toplandığını gördük. Üretim sosyal bir karakter almakta, toplumsallaşmadır. Her seferinde bir malın üretilmesine daha çok sayıda işçi, daha çok işyeri katılmakta, uzmanlaşma ve iş bölümü artmakta, üretim yayılmakta, işçi sayısı mutlak ve nisbi olarak artmaktadır. Bu durum üretimin toplumsallaşması olarak tanımlanır.

Üretim araçlarının mülkiyeti, dolayısıyla da bu araçlarla işçilerin ürettiği ürünlere el koyma imkânı, her seferinde daha büyük ölçüde az sayıda kapitalistin elinde toplanmaktadır. Üretim sosyalleşirken, mülkiyet özelleşmektedir. Bu tam bir uzlaşmaz çelişkisidir. Bu çelişki kapitalist toplumun temel çelişkisidir, bu toplumdaki bütün diğer çelişkiler buradan kaynaklanmakta ve bu topluma son verecek sınıf da varlık ve gücünü bu çelişkiden ve özel olarak bu çelişkinin giderek keskinleşmesinden almaktadır.

Kapitalizmin temel çelişkisinin çözülmesi kapitalist sömürüye son verilmesiyle eş anlamlıdır. Sermaye kendi birikimini gerçekleştirirken aynı zamanda kendi sonunu da hazırlamakta, üretimi toplumsallaştırmakta ve işçi sınıfının güçlenmesine yol açmaktadır. Marks ve Engels'in dedikleri gibi sermaye kendi mezar kazıcılarını üretmektedir. Bu mezar kazıcı rol kapitalist toplumda öncelikle işçi sınıfına aittir.

İşçi sınıfı üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip değildir. Mülkiyetten kopmuştur ve zincirlerinden başka kaybedecek hiçbir şeyi yoktur. Tersine kapitalist özel mülkiyet onun sömürülmesini sağlamaktadır. Bu yüzden bu özel mülkiyete son vererek, üretimin sosyalleşmesi ile mülkiyetin özelliği arasındaki çelişkiye son vermek, üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki uygunluğu sağlamak işçi sınıfının tarihi görevidir.

İşçi sınıfı modern teknik ve büyük üretimle doğrudan içiçe olan tek ilerici sınıftır. Kapitalizmin gelişmesi ile işçi sınıfından başka sayıca artan sınıf yoktur. Yüksek örgütlenme gücü, fedakârlığı, disiplini ve kollektif eylem veteneği ile işçi sınıfı diğer bütün sınıflardan ayrılır.

Üçüncü olarak işçi sınıfı bilimsel sosyalizm gibi devrimci bir dünya görüşüne sahiptir.

Bütün bu nedenlerden, kapitalist toplumun temel çelişkisini çözmede en kararlı ve etkili sınıf, kapitalizmin sömürüsüne hedef olan diğer emekçi sınıf ve tabakalara öncülük edebilecek tek sınıf işçi sınıfıdır.

İşçi sınıfı siyasi partisinin öncülüğünde, diğer emekçi sınıf ve tabakaları örgütleyerek, mücadele içinde piserek kapitalist düzene son verir ve sosyalist düzeni kurar. Sosyalist ülkelerin tarihi bu gerçeği açık bir şekilde ispatlamış ve bütün insanlara yeni ufuklar açmıştır.